

*Genealogische en Heemkundige
Kring*

Vaertlinck

VZW

Contactblad van de Werkgroep Genealogie en Heemkunde
Willebroek

WILLEBROECK. — L'Ecluse.



Thomas frères et Sœurs.

Driemaandelijks tijdschrift

2de jaargang – Nr 1

juli-augustus-september 2006

Verantwoordelijke uitgever: Gust VAN AUWENIS, Dendermondsesteenweg 204 b202, 2830 Willebroek

Genealogische en Heemkundige Kring

“VAERTLINCK” vzw

Secretariaat p.a. René PATTYN

Molenweg 24

2830 Willebroek

Tel.: 03/886.92.44

E-mail : pattyn.rene@scarlet.be

E-mail : guvanau@scarlet.be

Bankrek.: 068-2318314-41

Erkende culturele vereniging Willebroek : culw083

Vzw-ondernemingsnummer : 0881.351.205

De vereniging staat los van alle filosofische en ideologische strekkingen.

Bestuursleden :

Gust VAN AUWENIS	Voorzitter	Dendermondsestwg 204	2830 Willebroek	03/886.85.54
René PATTYN	Secretaris	Molenweg 24	2830 Willebroek	03/886.92.44
Guido VAN HUMBEECK	Penningmeester	Joz. Wautersstraat 125-1	2830 Willebroek	
Leon BERNAERTS	Bestuurslid	Eikenstraat 20	2840 Reet	03/888.21.83
Flor COOLS	Bestuurslid	Vijvershof 2	2830 Willebroek	03/886.69.98
Gary MANTIERS	Bestuurslid	Nieuwstraat 11	2830 Willebroek	03/886.65.26
Jan PEETERS	Bestuurslid	Pullaar 270	2870 Breendonk	0477/626984
Kevin POLFLIET	Bestuurslid	Jan Blockxlaan 7	2830 Aartselaar	03/877.59.55
Eric VAN WINGHE	Bestuurslid	Mispelweg 41	2830 Willebroek	03/886.78.82

Abonnement : 15,00 € door storting of overschrijving op rekening nr **068-2318314-41** van
“Vaertlinck” vzw, 2830 Willebroek

Afzonderlijke nummers : 5,00 €

Contactadres: René PATTYN, Molenweg 24, 2830 Willebroek

Website : <http://www.vaertlinck.be>

ISSN 1782-2785

Lid van :



Koninklijke Vereniging voor
Natuur- en Stedenschoon vzw



Editoraal

Bij het verschijnen van dit nummer stappen wij zo meteen in de tweede jaargang van ons tijdschrift en tevens de zomer tegemoet.

Na een jaar kunnen wij reeds een kleine balans opmaken van het grote succes dat de uitgave van onze Genealogische en Heemkundige Kring "Vaertlinck" mocht kennen en dit dank zij onze trouwe abonnees en onze milde sponsors.

Wij hebben getracht voor "elck wat wils" te brengen en volgens de talrijke reacties van onze lezers(-essen) zijn wij daar terdege in geslaagd.

Vandaar ook dat wij in die richting zullen verder werken.

Er staan voor de volgende nummers ook weer zeer interessante thema's op ons programma .

Dat onze website sedert enkele weken te bezoeken is, verheugt ons evenzeer. Deze moet een directe en een up-to-date-aanvulling betekenen voor ons tijdschrift.

Wij raden u dan ook aan deze site (www.vaertlinck.be) regelmatig te raadplegen omdat er hier direct op de bal kan gespeeld worden en de meest actuele gebeurtenissen en geplande activiteiten bijna onmiddellijk ter kennis zullen gebracht worden.

Beste lezer(-es) deze jaargang begint zowat samen met het begin van de zomer en de jaarlijkse vakantieperiode.

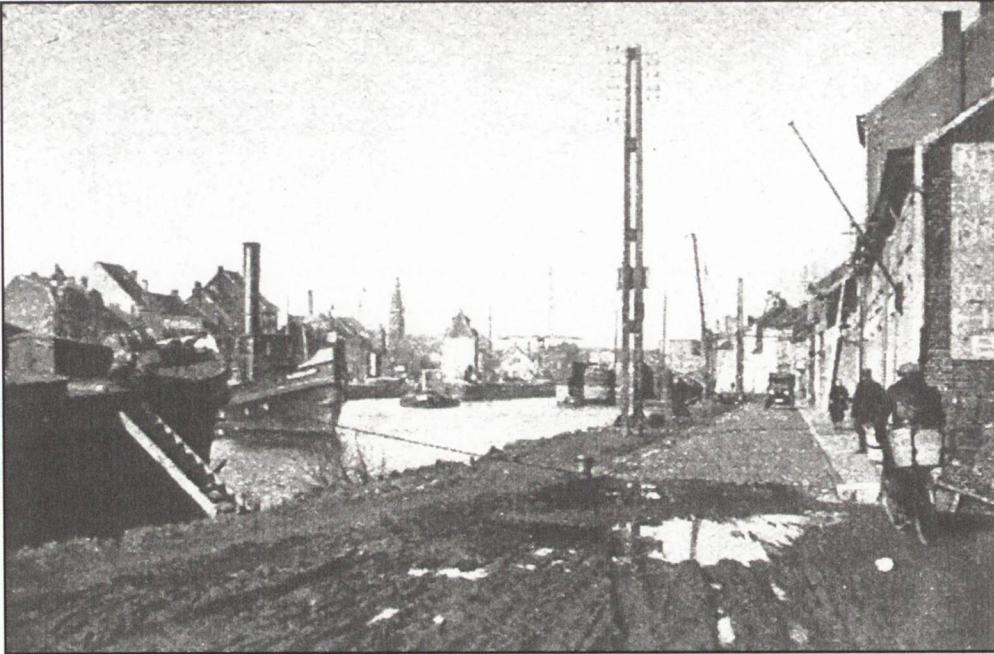
Wij wensen u dan ook nog veel leesgenot en een prettige en zonnige vakantie toe. Wij hopen dat het weer geen spelbreker zal zijn tijdens de komende zomermaanden zodat u met volle teugen kunt genieten van uw vrije tijd, van uw welverdiende vakantie, thuis, in eigen land of streek, in binnen- of buitenland of in de vrije, open en brede natuur.

Het bestuur



BIJ HET “SASKEN” VAN KLEIN-WILLEBROEK

Zowat 70 jaar geleden heerste er aan het “Sas van Klein-Willebroek” steeds een drukte van jewelste. Het in- en uitvaren van de schepen vergde van de schippers en van de schippersvrouwen heel wat arbeid en stielkennis. Zij hadden toen nog geen radar of elektronische apparatuur aan boord en toch voerden zij alle bewegingen met hun schuiten feilloos en veilig uit. Hierbij geven wij een sfeerbeeld van rond 1935.



Daar is in dat sasje van Klein-Willebroek, vlak tegenover Boom, altijd wat te doen. Door dit sasje worden de schippekenen uit de Rupel in de vaart op Brussel geloodst, en ook pleegt men dit manoeuvre in de tegenovergestelde richting uit te voeren. U moet

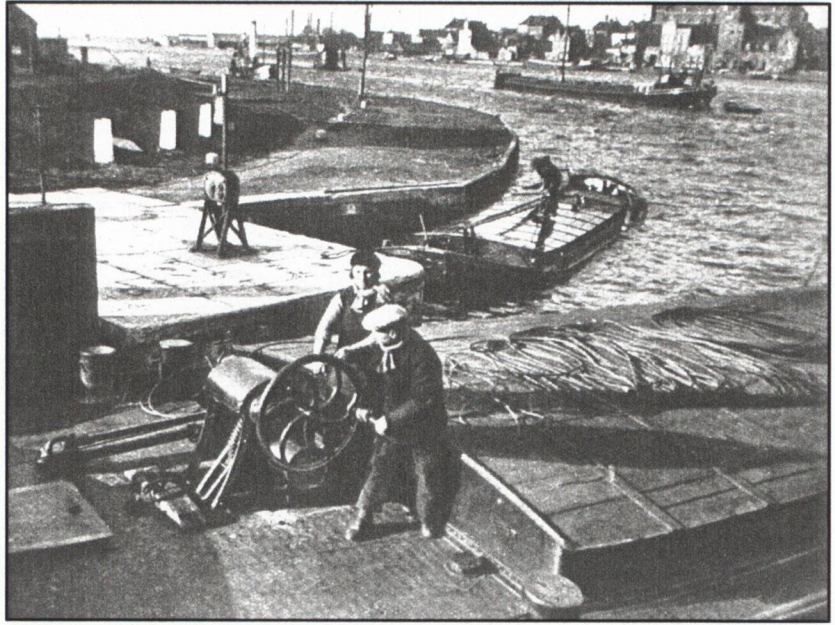
goed verstaan, het is daar een voortdurend gaan en keeren van Rijnschepen en evenveel booten trekken er de Rupel op als zij die het verlaten en 't kanaal opzoeken.

De mensen van Klein-Willebroek zijn mensen van de waterkant – zoo'n soort die niet van den kaai-muur noch van de sas-deuren weg te slaan is. Zij hebben als 't ware hart voor de zaak, hart voor de binnenscheepvaart, welke zich gestadig onder hun oogen in volle functie vertoont. Het zijn niet hun schepen, maar



toch ... deze schepen, door het feit dat zij den vaartweg langs Klein-Willebroek kiezen, langs hun sas, langs hun water, liggen hun nauw aan 't hart. Door de jaren kennen zij ze zelfs alle bij naam, zij weten precies, wanneer de “Marie” of de “Reine” of de “Jaak” of de “Volharding” zal binnenlopen en ook kunnen zij u nauwkeurig zeggen, tot welke beurtschipperij deze kassen behooren.

De Klein-Willebroekenaar ziet wellicht tientallen schepen per dag door zijn saske “vloeien” ... en toch ... hij versaaft niet, hij blijft trouw op post, op de kaaimuur, of hij zet zich neder op een meerpaal en zoo tuurt hij dan voor zich uit, elke beweging van den schipper, die zijn boot met kabels verhaalt en 't sas binnendraait, nauwkeurig volgend en aan elk manoeuvre voegt hij zijn critiek of zijn goedkeuring, en ook trekt hij vergelijkingen. Hij meet de handigheid of de kracht van den schipper van de “Marie” met deze van den schipper der “Volharding” en de geringste beweging van het schip ontgaat hem niet: of het vast ligt of schommelt en dan verklaart hij voor zich zelf, waarom dit eene vast ligt en het andere zoo af en toe neiging tot schommelen vertoont.



Een uurtje bij het sas van Klein-Willebroek leert u de kleine interessante dingen kennen, welke door onze binnenschepen schier dag aan dag moeten volvoerd worden. Deze foto's hier geven er u alvast 'n indruk van.



(Uit: De Stad een weekblad voor Vlaanderen, 8^e jaargang N^o 1, 15 maart 1935.)

Tekst bij de foto's:

1. Klein - Willebroek en de vaart.
2. Kleine “lichters” in het sas.
3. Een “lichter” verlaat de Rupel en draait het saske van Klein - Willebroek binnen.
4. “Brug omhoog!” – op den kaaimuur staan de “vaste klanten” van Klein-Willebroek, de mannen die met onverflauwden ijver 't gaan en keeren der lichters gadeslaan;
5. De schippers verhalen de “Reine” door het sas.

door Leon Bernaerts

BIER

(deel 4)

De Geschiedenis van een “Volksdrank”

4) Het brouwen van de 16^{de} eeuw tot de 19^{de} eeuw

In 1516 vervaardigde keurvorst Wilhem IV van Beieren te München zijn beroemd geworden ‘Reinheitsgebot’ uit, waarin duidelijk voorgeschreven werd welke grondstoffen gebruikt moesten worden bij de bereiding, namelijk water, gerstemout, hop en gist, en geen andere granen of vreemde toevoegingen.

Nog steeds wordt in W-Duitsland deze wet in ere gehouden. Dit geldt niet voor de speciale bieren, waar men naast het gerstemout ook nog een gedeelte gemouten tarwe toevoegt, zoals voor het ‘Weizenbier’ van rond München en het Berlijnse ‘Weissbier’.

Rond die tijd bracht Karel van Oostenrijk in het Leuvense zijn jeugd door en studeerde er.

Als het studentenleven vroeger zo was als nu zal hij daar wel zijn dorst gelest hebben met het Leuvense bier.

Karel werd keizer (Keizer Karel) en was zo’n fervent biergenietter dat hij tijdens zijn reizen een omweg maakte, om in onze gewesten een bepaalde biersoort te komen proeven.

Hij weigerde ook op plaatsen te verblijven waar geen brouwerij gevestigd was en tijdens zijn verblijf in Spanje liet hij altijd enkele vaatjes van het goede gerstenat uit onze streken overbrengen.

Dankzij Keizer Karel is de Gemeente Olen ook zo bekend geworden met hun “Pot met drie oren”.



- De pot die geschiedenis maakte.

Door langer vast te houden aan de gewoonte het bier te gruyten en door de waterproblemen lag Vlaanderen op de biermarkt iets achter tegenover Brabant.

Niettemin was het bierverbruik in Vlaanderen vrij hoog: 300 liter per persoon en per jaar was er gewoon, in Brabant kon het verbruik zelfs oplopen tot 500 liter.

Het hoge verbruik was in die tijd vrij normaal, want bier dat door het koken bekomen werd was gezonder dan water.

De frisdranken die we nu kennen waren immers nog niet uitgevonden en de dranken zoals koffie, thee, en cacao werden pas in onze gewesten rond 1800 geïntroduceerd.

Wijn was veel te duur voor de gewone bevolking. Wat er nog wel gedronken werd, was melk maar door dit te drinken bestond in elk geval het gevaar de pest te krijgen.

Bier werd zelf beschouwd als een belangrijk deel van de voeding.

Sommige werklieden kregen bij hun loon enkele potten bier per dag als toegift.

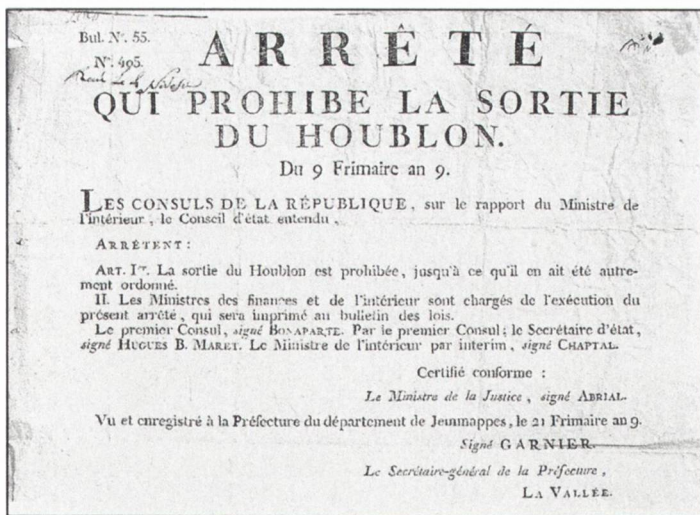
Zoals bij een forse prijsstijging van het brood rellen ontstonden, gebeurde dit ook met de prijsstijgingen van het bier. Om die reden liet de overheid de prijzen van brood en bier zoveel mogelijk ongewijzigd, maar paste de prijs van het verbruikte graan aan de gestegen prijzen aan.

Bij het bier gaf dit als resultaat dat het meer en meer verwaterde, zodat men uiteindelijk een andere tactiek moest toepassen. Zo ontstonden de zogenaamde ‘dobbelen’ bieren, waar men bijna het dubbel aan graan in verbrouwde, in feite zoals het gewone bier vroeger was, maar dat uiteraard dubbel zoveel kostte als het verwaterde brouwsel.

In een normale periode in de 15^{de} eeuw haalden zelfs de Brusselse bieren slechts 5° alcoholgehalte. Sommige zogezegde dobbele bieren haalden wel eens 7°, maar de overgrote meerderheid van het gedronken bier was ‘fluitjesbier’ met een alcoholgehalte van zelfs minder dan 2°. Enkel de “abdijbieren” bleven daarentegen meestal wel zwaarder van alcoholgehalte, rond de 9°. Dit kwam omdat de meeste kloosters en abdijen zelf voor hun grondstoffen zorgden en dus niet afhankelijk waren van de schommelende marktprijzen. Zij beschikten ook allemaal over hun eigen brouwerij-installatie zodat ze aan niemand huur moesten betalen. Zo waren ze ook vrijgesteld van het betalen van graan-, bier-, of brandstofbelasting aan de overheid.

De Franse Revolutie (1789-1794) liet ook zijn sporen na in onze gewesten. Talrijke kloosters werden vernield of verbeurd verklaard, wat tot gevolg had dat aan de brouwproductie door de monniken een einde kwam. In die periode was er herhaaldelijk een wisseling tussen Oostenrijks en Frans bewind. Begin 1790 hadden de Staten-Generaal de onafhankelijkheid van de Verenigde Belgische Staten uitgeroepen, maar in november 1790 kwamen de Oostenrijkers terug, om twee jaar later door de Fransen verjaagd te worden.

In 1793 werd het gebied opnieuw door Oostenrijk bezet, maar in 1794 lijfden de Fransen België definitief bij Frankrijk in. De ambachten en de gilden werden toen ontbonden. Zoals bekend waren de invoering van de dienstplicht en het verbod van de katholieke godsdienst de aanleiding tot de Boerenkrijg. Napoleon maakte een eind aan deze periode van onrust in België en herstelde het economisch leven. De brouwerijen kregen weer de wind in de zeilen en geleidelijk groeiden de lokale kleine brouwerijen tot grote bedrijven uit.



Bij de abdijen lag dit wel anders: na het einde van de Franse Revolutie waren er nog maar enkele die terug hun brouwerij-activiteit opstartten.

- Om te voorkomen dat de brouwsector gedupeerd werd door de chaos van de Revolutie werd de handel in grondstoffen gereguleerd, zoals hier gold voor “HOP” in 1800 (jaar 9 - Republ. Kalender).

In 1852 kwam de brouwerijwet in voege, waarbij de minimumstorting per brouwsel op 300 kg werd gebracht. Deze maatregel deed bij de gewone bevolking piepkleine huisbrouwerijen verdwijnen. Velen waren toen het slachtoffer van deze wet want enkelen brouwden soms enkel om hun gezin te bevoorraden van bier en enkelen hadden een kleine herberg waarvoor ze hun bier zelf brouwden. Deze mensen, zeker die van de laatste categorie, werden verplicht als ze verder hun herberg wilden open houden, bier af te nemen bij een van de grotere brouwerijen in hun dorp of stad en dit was voor deze mensen niet altijd zonder gevolgen.

Bronnen: Belgische Biergids, J.H. Tulfer.
Moutererij en Brouwerij, Professor Joseph Vermeulen

Wordt vervolgd.
Peeters Jan : 2006.

Het grootste wielercircus trok in 1958 door onze gemeente.

Gemeente WILLEBROEK

MEDEDELING

Op **DONDERDAG, 26 JUNI a. s.**, heeft de doortocht plaats van de eerste rit van de wielervedstrijd

"RONDE VAN FRANKRIJK"

De doortocht van de renners, voorafgegaan van de Rondekaravaan, wordt voorzien tussen 12 en 14 uur.

Teneinde de veiligheid van het publiek en van de deelnemers te waarborgen, zal op die dag het stationeren en alle voertuigenverkeer verboden zijn op: Steenweg op Mechelen, Dr. Persoonslaan, A. Van Landeghemplein, Steenweg op Dendermonde, en zulks van 11.30 uur af tot 14.30 uur, of zolang de doortocht op het grondgebied Willebroek duurt. Vanaf 11 uur is het doorgaand verkeer in de richting Mechelen verboden.

Drukkerij THOMAS, Willebroek.

Gemeentebestuur Willebroek.



Doortocht van de renners over de Dr. Persoonslaan.

Donderdag 26 juni 1958.

In het kader van de wereldtentoonstelling "Expo 58" startte in België één der meest sportieve gebeurtenissen ter wereld nl. de "Tour de France". Het Brusselse Heyselstadion was rond 11 uur die morgen de pleisterplaats bij uitstek voor dit hele bonte internationale gezelschap.

Een klein uurtje later, om 12.00 uur om juist te zijn, vertrokken de **120 deelnemers** richting Waver om via Leuven en Mechelen onze gemeente **Willebroek** te bereiken en dit rond **14.15 uur**.

Vandaar ging het richting Dendermonde-Aalst-Zottegem om uiteindelijk de aankomstplaats Gent te bereiken.

Het gemeentebestuur zorgde voor de onmisbare gemeentelijke toelage en de Gemeentelijke Feestcommissie onder de leiding van bezieler-voorzitter Mon Van Lerberghe zorgde voor de rest en dit via de plaatselijke handel en neringdoeners.

Er werd zelfs een heuse premie voorzien ter hoogte van het Aug. Van Landeghemplein bij "Bère van de Kiet".

Na 80 km wedstrijd fietsten de renners het grondgebied van onze gemeente binnen, via de Mechelsesteenweg over de "brug der zuchten". Via de Dr. Persoonslaan en de Dendermondsesteenweg ging het richting Breendonk. De zéér omvangrijke publiciteitscaravaan had ondertussen de talrijke kijk-lustigen in de juiste stemming gebracht. Een enorm gejuich steeg op door de Willebroekse straten wanneer de renners voorbij trokken. De meeste toejuichingen gingen vooral naar streekrenner en kind van den huize **Jan Adriaenssens**. Maar ook de andere Belgen en buitenlandse vedetten werden zeker niet vergeten. De eerste etappe Brussel-Gent liep over een totale afstand van 184 km. Drie renners bereikten afgescheiden de aankomststreep en hoe vurig wij ook hoopten op een Belgische overwinning, het was toch de aalvlugge Franse sprinter André Darrigade die het haalde voor onze landgenoten Jos Hoevenaars en Jef Planckaert. Amper 1 min 15 sec later won de Fransman Graczyk de groepsspurt voor de Italiaan Benioli.

Deze uitgave van de Ronde van Frankrijk kende geen enkele rustdag.

De Luxemburger Charly Gaul was eindoverwinnaar met 3'10'' voorsprong op de Italiaan Favero.

Drie landgenoten eindigden bij de eerste tien :

- Jan Adriaenssens	vierde op 7'10''
- Jef Planckaert	zesde op 28'01''
- Jos Hoevenaars	tiende op 58'26''

Graag nog even dit : onze landgenoten wonnen in deze Ronde het ploegenklassement!



Hier rijden zij hun ereronde. We bemerken v.l.n.r. Jan Adriaenssens, Jef Planckaert, Martin Van Geneugden, Armand Desmet, Rik Luyten, Jos Hoevenaars en ploegleider Sylveer Maes.

door Gary Mantiers

HISTORIEK

van het Klooster der “Dochters van Maria” te Willebroek

(Deel 4)

Woord vooraf : de teksten, spelling en zinsvorming zijn integraal overgenomen uit het Archief van het klooster der “Dochters van Maria” te Willebroek. Er werd dus niets gewijzigd aan de oorspronkelijke tekst die opgesteld werd door de kloosterzusters zelf.

Men ziet het, de geestelijke Vergadering beantwoordde trouw aan de inzichten van den H.Stichter en het verlangen der groote Weldoenster Juffrouw **Catharina Verdickt**.

De Willebroeksche dochters van dien tijd, met die der aanpalende gemeenten genoten daardoor de weldaad eener christelijke opvoeding, geschikt naar de behoefte der bevolking, en gansch overeenkomstig met de hedendaagsche leuze “De school voor het leven!” Immers de meisjes werden niet enkel onderricht in de nuttige wetenschappen, onze zusters leidden ze ook op tot vrome dochters, tot werkzame christen huismoeders, die tot eer verstreken aan de Gemeente!

Den 8^{ste} Juli 1841 was een heerlijke dag voor den kleinen Kalvaar! Zijne Eminentie, **Mgr.Sterckx**, Aarts-bisschop van Mechelen kwam de Vergadering met zijn bezoek vereeren. De eenvoudige Zusters onthaalden den door-luchtigen Kerkvoogd in al hunne eenvoudigheid, en Hij, de brave Aartsbisschop zette Zich eenvoudig aan hun tafel, om den eenvoudige maaltijd te nemen.

Gelijk een andere Franciscus van Sales vernam Hij met vaderlijke belangstelling naar het wedervaren van elke Zuster, gaf hier goeden raad, daar eene fijne terechtwijzing, toch altijd een aanmoedigend woord, dat de Zusters troostte en opbeurde.

Bij zijn vertrek drukte Zijne Eminentie zijne innige voldoening uit, was zeer ingenomen met de kloosterlijke eenvoudigheid die hij overal ontmoette, en uitte den wensch het getal der Zusters te zien klimmen, om dan hunne Vergadering te stellen onder eenen Regel, door het Bisdom goedgekeurd en voorgeschreven.

Zoo diepen indruk liet dit bezoek in de herten, dat het verhaal ervan, als eenen kloosterlijke traditie, altijd voortverteld werd.

De Zusters verdubbelden nu hunnen vurige gebeden, om nieuwe roepingen te bekomen, en van dan af teekenden zij nauwkeurig aan, al wat zij, door eigen ondervinding, geschikt achtten om als punt van den Regel of Constitutiën te kunnen voorstellen.

De Stichteres, **Zuster Magdalena Van Leuven**, onvermoeibaar in iever en zelfopoffering bleef steeds de hoofdonderwijzeres der scholen. Zusters en leerlingen wedijverden om weldra haar gulden Jubelfeest van Onderwijzeres met plechtigheid te vieren. **Juffrouw Catharina Verdickt**, een blijk harer genegenheid willende geven aan die trouwe Vriendin, besloot om alles te bekostigen.

Dichtstukjes, door den **Eerw.Pater Vaes** opgesteld, werden aangeleerd en prachtig op papier gezet. Eene plechtige Mis van dankbaarheid, met uitdeeling van brood aan den arme, werd in de Parochiekerk gezongen, waarna de schoolkinderen stoetsgewijze naar het Convent trokken, hunne gedichtjes voordroegen, een jubelliedje zongen, en dan vroolijk het beloofde feestje afwachtten. Hoe verrukt waren al die kleinen, als **Moeder Magdalena** met **Juffrouw Verdickt** en de andere Zusters, hun de kleine geschenken uitdeelden. De behoeftige kinderen ontvingen nuttige kleedingstukken, de andere vonden keuze in kapelletjes, prenten, kerkboeken, naaidoozen, speldenkussens, enz. Daarna mochten zij het Convent bezichtigen, en het was een ware pret, die jonge meisjes hunne meening te hooren uiten over de armoede en de eenvoudigheid, die zij in elke plaats bewonderden.

Voor sommigen was dit jubelfeest de kiem hunner kloosterroeping, die in hunne jonge herten, door Gods gratie gedijde en eenige jaren daarna, met de kloosterintrede, als veelbelovende bloem ontloek en schitterde.

De eerwaarde **Pater J.J Vaes**, die sinds de dood van den eerbiedwaardige **De Clerck**, het bestuur der kleine Vergadering op zich nam, verhuisde uit dit tranendal den 2^{de} Mei 1847. Zijn afsterven werd diep betreurd. Immers door zijn manhaftig en tevens luimig karakter wist hij den

zinkenden moed der Zusters in elke beproeving op te beuren, en hen te bezielen met die heilige onderwerping en onverschilligheid, die den echten kloosterling kenmerkt.

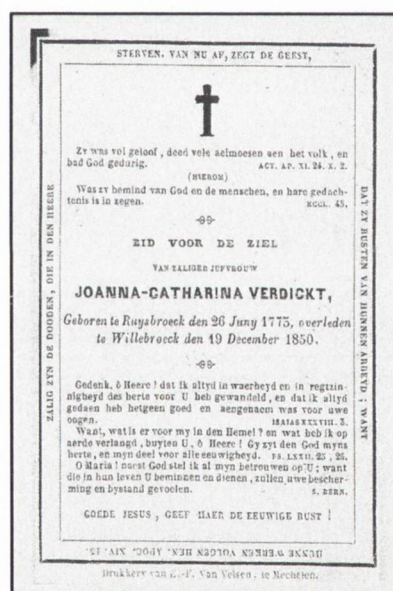
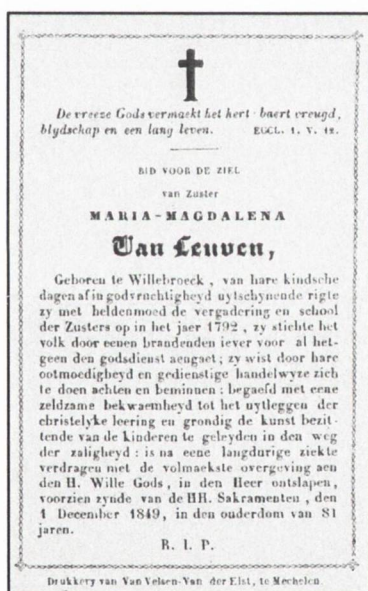
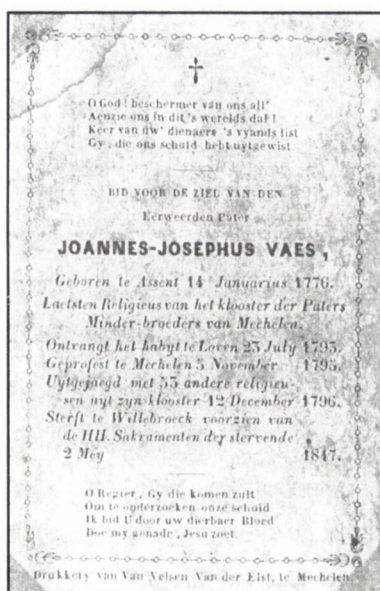
Op verzoek van **Juffrouw Verdickt** werden de stoffelijke overblijfsels van den Eerw. Pater begraven op het kerkhof, nabij het klooster. Een prachtige zerksteen, in het klooster bewaard sedert de op het kerkhof aangelegde veranderingen, prijkte boven zijn grafstede.

Die treurige rouwdag werd weldra gevolgd door een nog pijnlijker verlies voor de Zusters. De Stichteress Zuster **Magdalena Van Leuven** werd aan de liefde der geestelijke Dochters ontrukkt den 1^{ste} December 1849 in den ouderdom van 81 jaren. Met haar verdween een allerschoonste figuur. Haar liefvallig maar vastberaden karakter, gepaard met degelijke deugd en diepe godsvrucht, was wel geschikt, om het hoofd te bieden aan al de moeilijkheden, die zich ten dien tijde voordeden, bij de stichting eener geestelijke Vergadering.

Zuster **Magdalena** werd beweend, niet alleen door haar Medezusters, maar door gansch de Willebroeckse bevolking. Want door hare groote liefde voor de zieken en de noodlijdenden, door het engelachtig geduld in de langdurige ziekte, die haar op het smartbed kluisterde, had zij aller achting verworven.

Dit verlies trof diep de achtbare **Juffrouw Verdickt** of Zuster **Katrientje**, gelijk men ze doorgaans noemde. "O, zegde zij, met een droeven glimlach, **Magdaleentje** zal mij hierboven verraden, en nu is het mijne beurt!" En werkelijk, een jaar daarna, den 19^{de} December 1850, in haar 78^{ste} jaar, werd ook de milddadige Weldoenster tot den eeuwigen disch uitgenodigd.

Zeer fel gevoelden de Zusters dien zwaren slag en het kruis der beproeving drong dieper in den kleinen Kalvaar.



De gemeente Willebroeck ook was gevoelig aan dit smertelijk verlies. Want **Juffrouw Verdickt** was de moeder der armen, de troost der bedrukten, de milddadige voorzienigheid der parochie. En zoo groot was hare bezorgdheid voor de noodlijdenden, dat er, volgens haar uitersten wil 50 jaren lang, dus tot in 1900, jaarlijks in het klooster een brooduitdeeling gedaan werd op den 19^{de} December.

Juffrouw Verdickt werd insgelijks op het kerkhof begraven, nevens het klooster. Haar grafzerk is met dien van **Pater Vaes** in 't klooster gebracht en geplaatst nabij de grot van Lourdes, tot blijvend aandenken van hare talrijke weldaden.

Laat ons, beminde Zusters van heden en morgen, laat ons nooit vergeten, wat wij verschuldigd zijn aan die groote zielen, die ons den weg baanden, en in tranen en zelfverloochening zaaiden, wat wij, hunne opvolgsters, zoo niet zonder moeite, althans met meer voldoening en goeden uitslag maaien.

(wordt vervolgd)
Paul Cools

Enige wetenswaardigheden omtrent het “Fort van Liezele” en de oorlogsvoering in Klein-Brabant.

Deel 2

De Belgen verdedigen die 3^{de} Sector met de **twee legerdivisies** en de 4^{de} Sector (in Klein-Brabant) eveneens met **twee legerdivisies**. Eén legerdivisie is in **reserve**. Een andere legerdivisie en de Cavaleriedivisie **verdedigen** de Corridor van het Waasland. Twee divisies in Klein-Brabant moeten een derde uitval wagen, maar koning Albert annuleert deze wegens de verslechterende situatie in de 3^{de} sector.

Na twee à drie dagen beschieting zijn forten en schansen in de aanvalssector **weerloos geschoten**... In Fort St.-Katelijne-Waver wordt de dekking maar liefst **achtmaal** doorgeschoten... Eens de forten - ruggengraat van de verdediging - weerloos zijn, gaan ook de **intervallen snel verloren**... De Buitengordel is **doorbroken**; de Belgen gaan nu de **Netelijn** verdedigen. Wanneer ook de Netelijn valt, besluit koning Albert het **gros van het Veldleger** op de **linkeroever** terug te trekken. Zou er alsnog een geallieerde ontzetting op gang komen, dan kan het Veldleger de rechteroever nog altijd opnieuw bezetten; maar, mocht de corridor van het Waasland verloren gaan, dan kan het Veldleger zich nog altijd bij de geallieerden voegen.

Die **terugtocht** geschiedt in de nacht van 6-7 oktober. Ook de twee legerdivisies die in Klein-Brabant opereren, verlaten hun sector, zodat onze forten er **alleen** komen voor te staan.

De terugtocht doet ongerustheid ontstaan in Fort Liezele. Commandant Fièvez en z'n officieren moeten hun manschappen overtuigen om niet op de loop te gaan. De grootste verdienste is dat Fort Liezele de terugtocht maskeert door een dag- en een nachtbombardement uit te voeren op de Duitse stellingen.

Op de rechteroever wordt de oude, gedeeltelijk gemoderniseerde, fortengordel uit 1859 nu verdedigd door één Belgische legerdivisie, de Britse marinedivisie en enkele vestingtroepen. De Duitsers **bombarderen** de stad en de burgerbevolking slaat **massaal** op de vlucht naar Nederland en naar het Waasland.

Wanneer de Duitsers op 7 oktober **te Schoonaarde** vaste voet krijgen over de Schelde, besluit de koning het Veldleger, vanuit de linkeroever, achter het kanaal Gent-Terneuzen te brengen. Alle hoop op een ontzetting door de geallieerden is **vervloegen**... 's Avonds wordt de Scheldebrug bij Temse opgeblazen. De enige uitweg is nu definitief weg.

De terugtocht zorgt voor een totale ontredde in schans Letterheide. Het garnizoen vlucht en de “redoute” wordt herbezet door 60 soldaten van Liezele en Breendonk.

De in de Vesting achtergelaten troepen voelen zich **in de steek gelaten** en opgeofferd... Al gauw blijkt dat de verdediging van de oude fortengordel op de rechteroever **geen succes** wordt. De commandant van de Vesting besluit op 8 oktober de rechteroever op te geven en de verdediging op de linkeroever voort te zetten. De forten van de “Buitengordel”, waaronder Fort Liezele, moeten **wél** verder tot het uiterste verdedigd worden.

Het Fort Breendonk valt die 8^{ste} oktober waarop de schans Letterheide eveneens wordt ontruimd en Fort Liezele volledig omsingeld. Er zijn intense vuurgevechten telkens wanneer de commandant patrouil-les uitstuurt.

In de ochtend van 9 oktober stellen de burgerlijke autoriteiten in Antwerpen vast dat alle militairen uit de stad verdwenen zijn...

Ze sturen een delegatie naar de Duitsers om het **beëindigen van het bombardement** te bekomen; dit resulteert in de zgn. Conventie van Kontich.

De 9^{de} oktober dient zich voor de poort van Liezele twee keer een Duitse onderhandelaar aan, vergezeld door de Antwerpse burgemeester De Vos, met één duidelijke vraag : de overgave van het fort. De commandant weigert dit telkens. Pas in de ochtend van 10 oktober, nadat het duidelijk is dat er géén uitweg meer is, geeft commandant Fièvez de versterking over.

De linkeroever moet zich nu **alléén** verdedigen... maar het zgn. Verschanst Kamp Linkeroever is **niet** georganiseerd om zich in de richting van de stad te verdedigen. De vestingtroepen zijn volledig **gedemoraliseerd** en er is **geen bevoorrading** meer in levensmiddelen en munitie. Met de dood in het hart ziet de commandant van de Vesting zich verplicht **op 10 oktober te capituleren**. Het grootste gedeelte van de vestingtroepen laat zich in Nederland **interneren**. Dit is **het einde** van de Vesting Antwerpen...

Het garnizoen van Liezele vertrekt voor vier jaar krijgsgevangenschap.

Marc Van Riet



Fort van Liezele

© Fort Liezele vzw

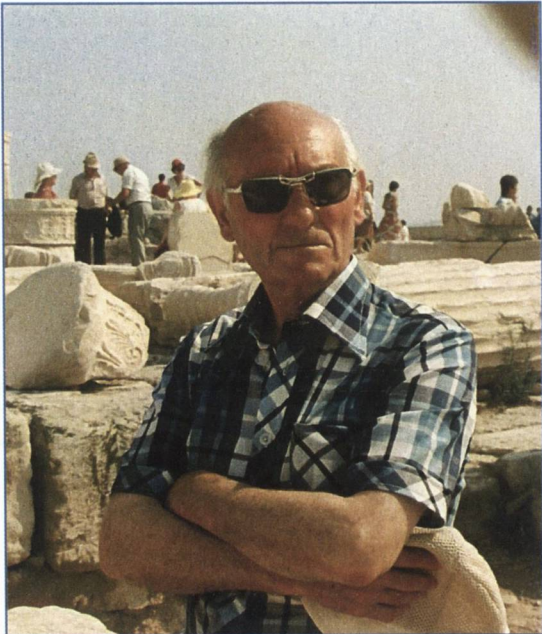


Liezele werd plat gebrand.

© Marc Van Riet

Herman DE CUYPER

Herman De Cuyper na een eeuw - een korte levensschets van een Vaartlands kunstenaar door Chris De Cuyper



Op 22 november 2004 werd de honderdste geboortedag herdacht van beeldhouwer **Herman De Cuyper (1904-1992)** met een fijne herdenkingstentoonstelling te Mechelen in het *Schepenhuis*. Dit geslaagde evenement werd door vijf-duizend bezoekers bezocht en vestigde de aandacht op het feit dat de Blaasveldse kunstenaar door zijn artistieke vorming tot de rijke traditie van de Mechelse beeldhouwersschool moet gerekend worden.

Wie was Herman De Cuyper en wat is zijn bijdrage geweest tot de (beeldhouw)kunst van zijn tijd?

Josephus Hermanus De Cuyper, genaamd Herman De Cuyper was een geboren en getogen Blaasveldenaar. Hij werd er aan de Mechelsesteenweg nr.250 (huidige locatie) geboren als vierde en jongste zoon van Karel De Cuyper (1876-1964) en Celestina Van De Perre (1881-1970). Na hem volgden nog drie meisjes in dit middelgrote plattelandsgezin. Zijn vader was schoenmaker van beroep en bouwde na de

verwoesting van de Eerste Wereldoorlog het nog steeds bestaande woonerf met de passende naam "*Groenhof*". De moeder van de kunstenaar was afkomstig uit Sint-Gillis-Waas en was de dochter van een spoorwegbediende te Blaasveld.

De drang om te tekenen, schilderen en boetseren, ja zelfs tot echt sculpteren, manifesteerde zich al op de lagere school en werd door buurman en hoofdonderwijzer Edward De Win vrij vlug opgemerkt. Hij wist dat het speelkameraadje van zijn eigen kinderen graag naar de academie wilde gaan om artiest te worden en overhaalde vader De Cuyper met argumenten.

Op zestienjarige leeftijd mocht Herman te Mechelen een academische opleiding volgen gedurende drie jaar (1920-1923). Hij kreeg er een grondige opleiding tot schilder en beeldhouwer en bekwaamde zich in het meubelornament om als meubelsculpteur zijn brood te kunnen verdienen. Tot aan de economische recessie in 1930 bleef de nijverheidsbeeldhouwer werkzaam als zelfstandig thuiswerker voor verschillende Mechelse meubelbedrijven. Vanaf het begin van de jaren dertig probeerde hij als zelfstandig beeldend kunstenaar van en voor zijn kunst te leven en trad hiermee in het spoor van zijn Mechelse leermeesters Theo Blickx, Rik Van Perck en Emile Bourgeois. Dit kon enkel lukken omdat de jonge en talentvolle beeldhouwer reeds vroeg belangrijke opdrachten mocht uitvoeren in eigen streek en elders.

De eerste officiële opdracht die de 24-jarige beeldhouwer in 1928 voor zijn geboortedorp Blaasveld mocht uitwerken in Euvillesteen, was het oorlogsmonument dat geplaatst werd vóór de Sint-Amanduskerk. Hij boetseerde het gedenkteken op ware grootte in een daarvoor geschikt lokaal van de gemeenteschool, omdat hij nog geen eigen atelier bezat. Eigenaardig genoeg bleef dit de enige officiële aankoop van een monumentaal werk in eigen gemeente. De rest van de sculpturale aanwezigheid van Herman De Cuyper in Willebroek en zijn deelgemeenten situeert zich in privé-bezit en op de begraafplaatsen. Op het kerkhof van Blaasveld bevinden er zich een negental grafzerken in arduin, Euvillesteen en zelfs tropisch Wengehout. Ook op de gemeentelijke begraafplaats van Willebroek bevindt zich het belangrijke *Grafmonument van priester Jozef Cleymans* in Brouvillesteen, dat in 1939 werd opgericht n.a.v. de tragische dood van deze Willebroekse pastoor. Het bas-

reliëf portretteert de priester als een sociaal bewust man, die met een omarmend gebaar een symbolisch gezin van vader, moeder en kind onder zijn bescherming neemt (afbeelding).

Pas in 1970 werd in de nieuw gebouwde Cardijnwijk te Tisselt een *Monument voor de arbeid* geplaatst dat werd uitgevoerd in gegoten kunststeen. Het stelt een gestileerde arbeidersfiguur voor met symbolen van de industrie. Helaas werd dit beeld het slachtoffer van vandalisme en is het aan een zinvolle restauratie toe.

Onder impuls van de Blaasveldse socialisten werd, na de fusie, door het Willebroekse gemeentebestuur besloten om verzetsheld, poseur en jeugdvriend van de kunstenaar Jan Neutjens definitief te vereeuwigen in de gedaante van brons. De *Torso van Jan Neutjens* werd in 1979 aangekocht en geplaatst vóór het kasteel *Bel-Air*. Het is een fragment dat de kunstenaar wist te redden van een mannelijk naaktfiguur dat vernield werd door een V1-bom op einde van de Tweede Wereldoorlog. Ontstaan rond 1932 illustreert deze lyrisch impressionistische figuurstudie de boetseerkunst uit de eerste periode, die een monumentaal eindpunt kende in het *Oorlogsmonument van Bornem* uit 1934.

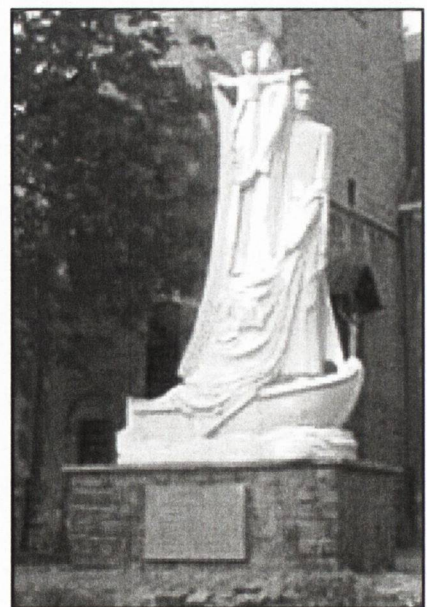
Vermeldenswaard maar onopvallend in het straatbeeld, zijn verder het kleine, maar verfijnde bas-reliëf in geglazuurde keramiekklei in de huisgevel Mechelsesteenweg nr.223 met de voorstelling van een harpspelende *Orpheus* (zie foto) en het grote bas-reliëf in witte kunststeen, dat het portaal siert van de Sociale Dienst in de A. Van Landeghemstraat nr.95. Deze uitbeelding van *Straatmuzikanten* (zie foto) gaat terug op een vroege rechtsteeks in eikenhout gegutste plastiek, die zich in het Museum Herman De Cuyper bevindt (inv.B 147).

Wie ten gronde met de kunst van Herman De Cuyper wil kennis maken, brengt best een bezoek aan de verzameling beeldhouwwerken, tekeningen en schilderijen van de kunstenaar in het museum en de kunstenaarswoning, Mechelsesteenweg 249. Men kan er zijn ontwikkeling volgen van lyrisch-impressionist in de stijl van Rik Wouters tot animist. Als lid van de generatie van 1900 ontpotte De Cuyper zich tot een belangrijke vertegenwoordiger van de intimistische figuratieve stroming in de Belgische kunst, die de benaming *animisme* kreeg opgeplakt van criticus Paul Haesaerts.

Als verbeelders van het intieme, waarbij de thematiek van de grote levensmomenten centraal staat, tracht de animist de ziel of de diepere betekenis achter het uitgebeelde vorm te geven. Als echte beeld-HOUWER bereikte de kunstenaar dit het best in zijn rechtstreeks gehouwen beelden in steen en hout. Meer informatie hierover kan men vinden op de museumwebsite www.museumhermandecuyper.be en in *Herman De Cuyper. Verbeelders van het intieme*, (Mechelse museumbladen, 4), Mechelen, 2004.

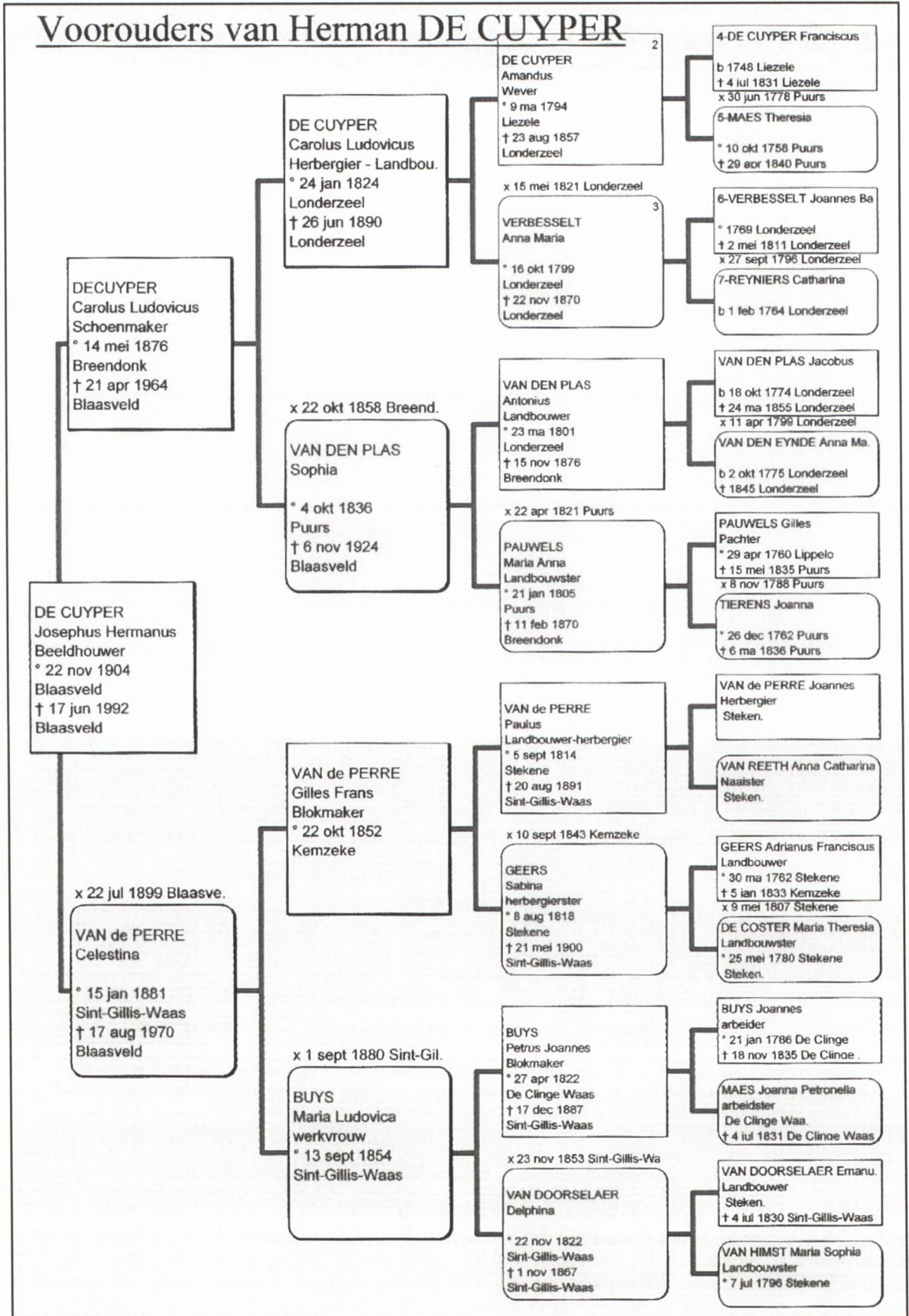
De thematiek van het oeuvre valt op te delen in twee grote terreinen: profaan en religieus. Van meet af aan zag Herman het belang in om zich toe te leggen op een drastische vernieuwing van de religieuze kunst ten onzent. Hij kon dit wegens de talrijke opdrachten voor katholieke instellingen ook waarmaken en zich ten volle uitleven als religieus animist. De opeenvolgende monumentale cycli in Klein-Brabant-Scheldeland illustreren dit afdoende, maar zijn nog te weinig bekend om hun uniek karakter in onze kunst te bewijzen. De zopas gerealiseerde *Herman De Cuyperfietsroute* wil dit patrimonium beter ontsluiten voor de cultuurminnende fietstoerist.

Als profaan beeldhouwer is Herman De Cuyper de verbeelders bij uitstek van het intieme: de uitbeeldingen van het moederschap, familietaferele en talrijke meesterlijke kinderportretten bevestigen zijn vakmanschap en unieke plaats in het Vlaamse sculpturale landschap.



Beeld van priester-dichter Jan Hammenecker te Mariekerke aan de Scheldedijk. In 1957 ontworpen door Herman De Cuyper.

Voorouders van Herman DE CUYPER



Kwartierstaat opgesteld door R. Pattyn

Onderstaand gedicht werd gemaakt, op muziek gezet en gezongen door mensen van en uit Heindonk. Als lied noemen zij het “de Brabançonne van Heindonk”.

MIJN KLEINE DORPJE

Niet zo ver van de stad tussen bos en velde
waarvan grootmoeder mij in die tijd vertelde
ligt als fonklend kristal tussen gouden randen
wat elkeen bekoren zal
hier op 't aardse dal.

Refrein

Mijn kleine dorpje waar ik geboren ben
als kind opgroeide en alle mensen ken
mijn klein dorpje dat zoveel schoonheid biedt
vol van herinnering vergeet ik niet.

Niet één dorp op deez aard' is zo mooi of rijker
neen geen plekje op aard' is in schoonheid echter
priemt de toren niet schalks midden groene bomen
voog'len zang in 't geurig hout
waar ik veel van hou.

Refrein

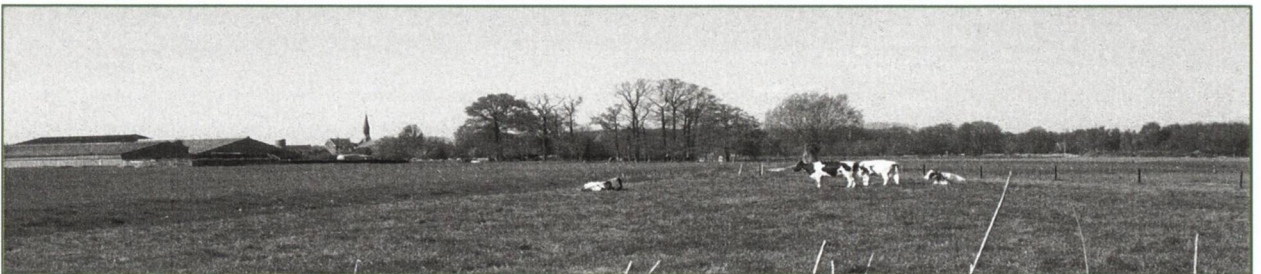
Mijn kleine dorpje waar ik geboren ben
als kind opgroeide en alle mensen ken
mijn klein dorpje dat zoveel schoonheid biedt
vol van herinnering vergeet ik niet.

O mijn dorpje met je groenende weiden welig
waar de pijpende boer blij labeurt tevreden
waar in't veld eenzaam bidt een kapel zo vredig
met gezangen blij omhuld
en die 't hart vervuld.

Refrein

Mijn kleine dorpje waar ik geboren ben
als kind opgroeide en alle mensen ken
mijn klein dorpje dat zoveel schoonheid biedt
vol van herinnering vergeet ik niet.

Tekst (en muziek) ons bezorgd door Hector Smedts.

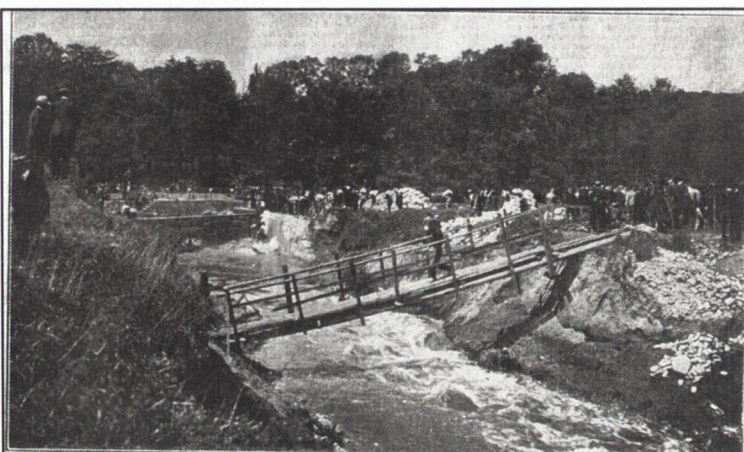


Een “Bres” in het Kanaal van Willebroek

De “Vaart van Willebroek”, nu officieel Zeekanaal Brussel - Schelde, heeft het afgelopen jaar met heel wat technische pech af te rekenen gehad, welke dankbaar door de media dik werd uitgesmeerd. Dat zulke sensatie niet aan onze tijd gebonden is, vonden we in een oud Franstalig tijdschrift “Le Patriote Illustré” uit 1909. Op de voorpagina stond een grote foto met als onderschrift “Une Fuite Au Canal De Willebroek”. De twee middenbladzijden waren met niet minder dan 10 foto’s gevuld. We geven hieronder een samengevatte vertaling van de bijzonderste en soms ook vrij geestige teksten uit bedoeld tijdschrift, de bijgevoegde foto’s spreken voor zichzelf. De stijlvorm van toen werd zoveel mogelijk behouden bij de omzetting.

Op valavond van donderdag 3 juni jl;¹ (1909) stelden schippers en ettelijke passanten vast dat het water in de vaart van Willebroek op een snelle wijze daalde. Onderzoek wees uit dat op de plaats waar het kanaal de Zenne overbrugde een bres was ontstaan.

Tegen de leegloop stond men machteloos, want er was geen sluis langs de Brusselse zijde, zodat de dokken en de vaart langzaam maar zeker leegliepen. Daardoor kwamen ook al de beemden en weidelanden tot in Vilvoorde onder te staan.



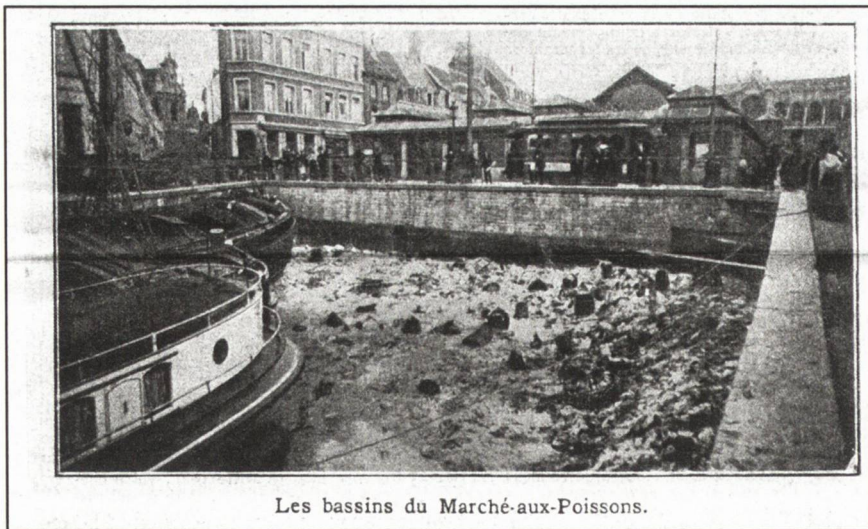
La fuite. -- Les eaux du canal se déversant dans la Petite Senne.

BRUXELLES. -- UNE FUITE AU CANAL DE WILLEBROECK

Foto voorpagina : Brussel— een bres in het kanaal van Willebroeck

De schippers die zich langs de Brusselse zijde en in de dokken bevonden werden aangemaand de nodige maatregelen te nemen want zij zouden zeker droog komen te vallen.

Enkele uren later kwamen de pompiers uit de kazerne ter plaatse, gevolgd door de grenadiers en de carabinieri². Generaal Wahis leidde de eerste werkzaamheden, de eerste ondernomen pogingen om



Les bassins du Marché-aux-Poissons.

Het leeggelopen dok aan de Vismarkt met de zichtbare vuiligheid wijten aan een enorme massa afval van alle soort, welke nu bloot kwam te liggen. Door aangeduide werklieden werden dan ook tonnen ongebluste kalk op de ganse bedding van het kanaal gestrooid.

met grote grachten het water weg te leiden, bleven zonder resultaat.

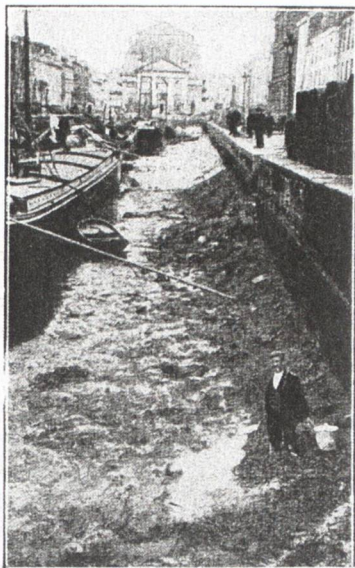
Kort erop kwam het bericht dat het Vergote dok droog stond, evenals het dok aan de Vismarkt en deze van het Vlaamse theater.

Vrijdagsmorgen kon men zien dat een honderdtal boten droog lagen, de enen op zijn bodem, anderen op hunne flank.

In het bassin achter de Vismarkt ontstond een verschrikkelijke stank, te

¹ Le jeudi 3 juin vers le soiré.....

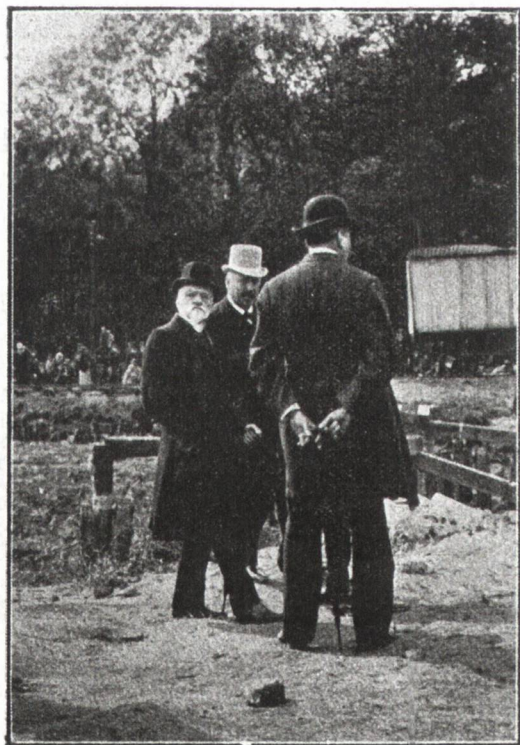
² als eerste beschikbare hulpkrachten.



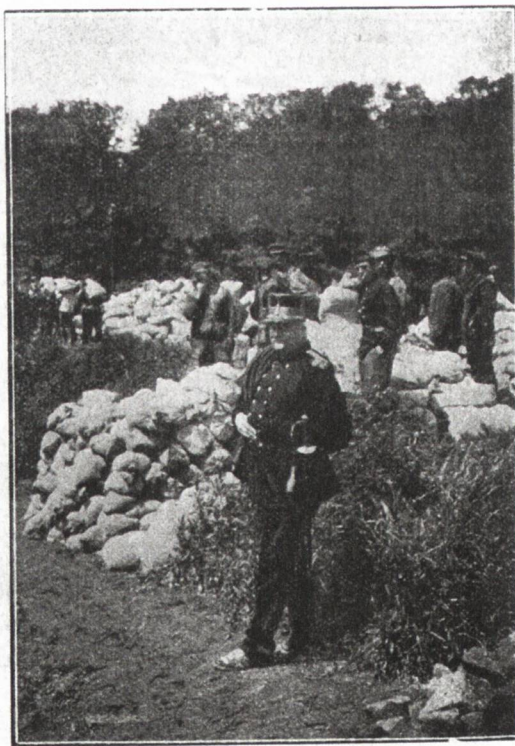
La désinfection des Bassins. — La saupoudration à la chlorure de chaux

De ontsmetting van de dokken door arbeiders van de stad Brussel

LE PATRIOTE ILLUSTRÉ



M. Beco, gouverneur du Brabant écoutant les explications des ingénieurs.



Le général comte de T'Serclaes, commandant les troupes envoyées sur les lieux de l'accident.

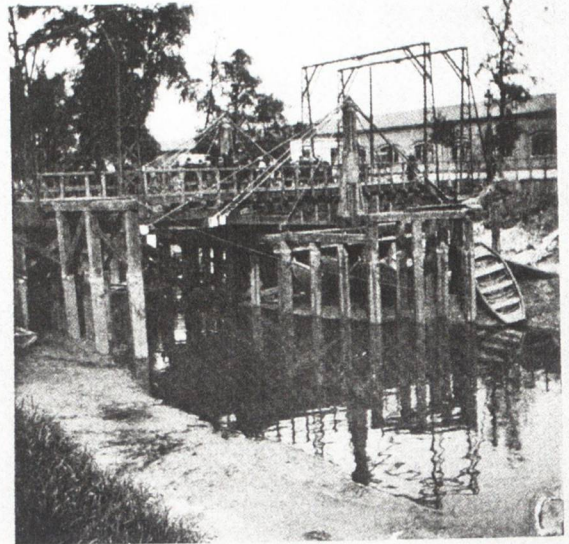
M. Beco, gouverneur van Brabant luistert naar uitleg van de ingenieurs.

Generaal graaf de T'Serclaes, commandant van de op de plaatsen van het ongeluk gestuurde troepen



Accident du Vendredi 4 Juin 1909. — Le Canal à sec.
Le Bassin des Marchands derrière le Théâtre Flamand.
J. H.

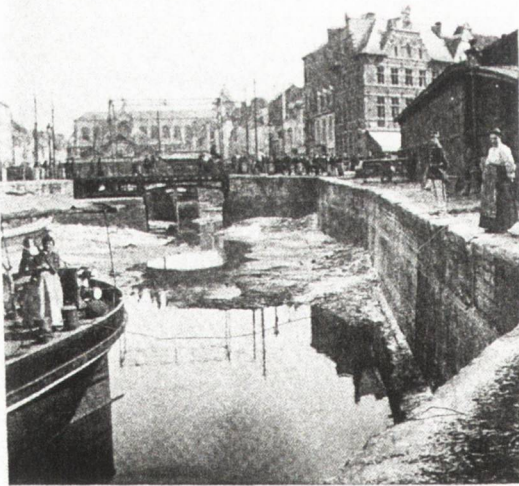
Het handel(aar)sdok achter het Vlaams theater



Accident du Vendredi 4 Juin 1909. — Le Canal à sec.
Le Pont en bois à l'Allée Verte.

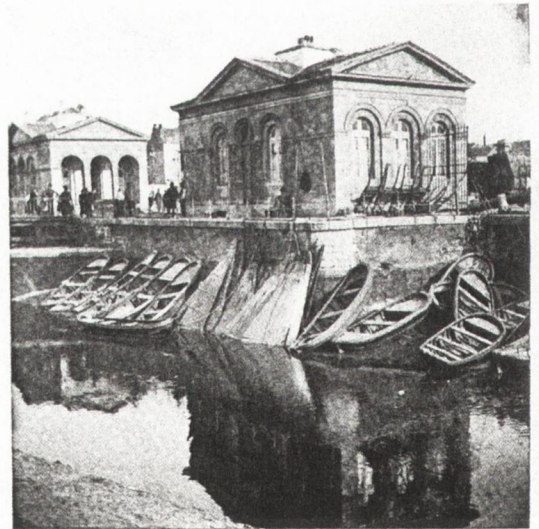
de houten brug aan de Groene Laan

Nog enkele beelden³ van het droge kanaal, deze situatie duurde ongeveer een drietal weken voor de normale bedrijvigheid kon opnieuw beginnen, (let op het verschil in datum).



Accident du Vendredi 4 Juin 1909. — Le Canal à sec.
Les Bassins intérieurs. — Marché aux Poissons
et Eglise Sainte-Catherine.
J. H.

De binnendokken, de Vismarkt en de Sint-Katarinakerk



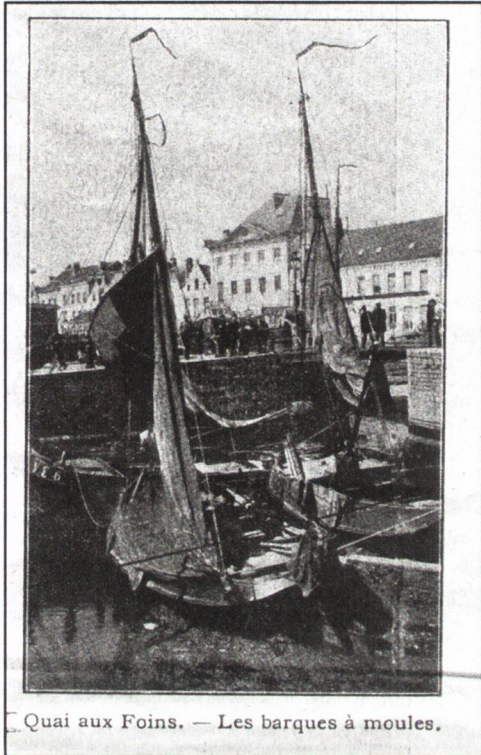
Accident du Vendredi 4 Juin 1909. — Le Canal à sec.
La Porte du Rivage.

*De oeverpoort
(zicht aan de oude Leopoldsbrug/aan het
IJzerplein en de Boulevard Leopold II nvdr)*

³ foto's afkomstig uit het boek van Gustave Abeels "Bruxelles – sur – Mer"

In de poelen, gevormd door het uitgestroomde water spartelden enorme vissen, en een groot aantal liefhebbers waren naar de oevers gekomen gewapend met allerlei soorten vistuig, het ene al origineler dan het andere.

Wat betreft nu de schade, de zeer gevreesde schade stroomafwaarts van de Zenne langs de kant van Mechelen en Vilvoorde leek niet zo erg als eerst gevreesd. Daar hadden de dijken het uitgehouden, ondanks de sterke druk.



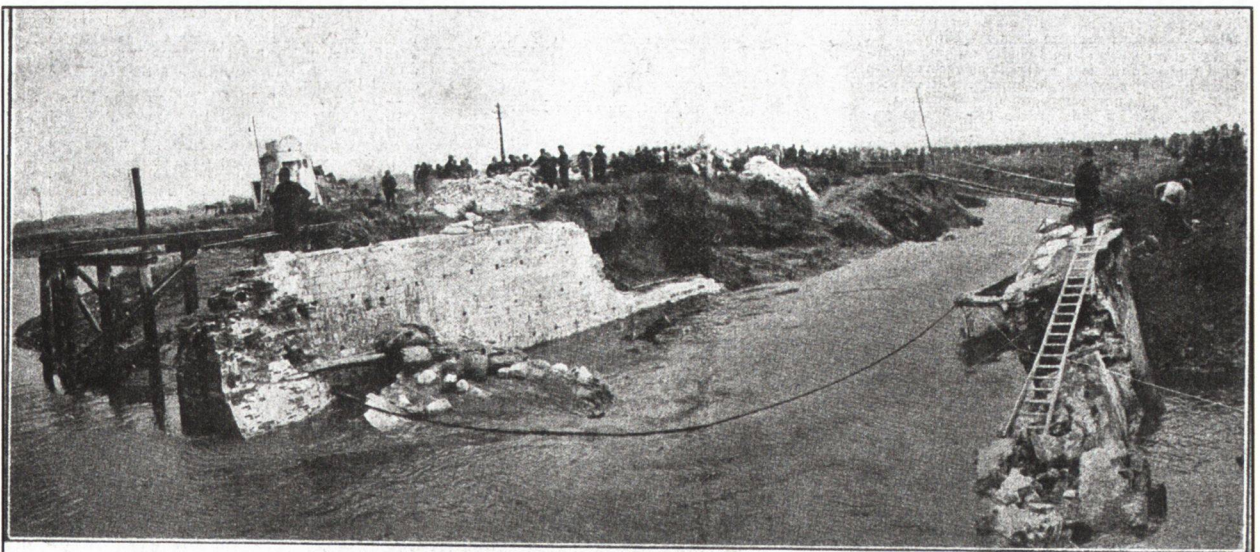
Quai aux Foins. — Les barques à moules.

De grote fabrieken gesitueerd langs de vaart, zijnde de “Molens Docquier”, de “Brusselse Molens”, de “Brusselse Sociëteit van Electriciteit”⁴, waren werkloos gevallen tengevolge het mankement aan water voor de stoomketels.

Het aantal arbeiders, noodgedwongen werkloos gevallen door deze evenementen, werd geschat op een 2000-tal. De “Compagnie van Electriciteit” kon nog voortwerken door de verbinding met de wateren van de Bocq.

De schade, zowel uit oogpunt van de werkloosheid van de schippers en boten en der fabrieken, het verlies van ladingen door verrotting en door niet levering en door de vertraging nu opgelopen aan de in gang zijnde werken aan het kanaal werd op verscheidene miljoenen geschat.

Hooikade - De mosselschuiten.



Aux Trois Trous (Siphon de Marly): lieu de l'accident. — Vue générale.

Aan de drie fonteinen (de grondduiker van Marly): plaats van het accident - algemeen zicht⁵

door Eric Van Winghe

⁴ Er waren destijds in sommige steden meerdere elektriciteitsbedrijven

⁵ (Foto's uit Le Patriote Illustré, 13-06-1909)

Koninklijke Willebroekse Sportvereniging - Het prille begin (1919)

De eerste briefwisseling tussen Theo De Moor en het gemeentebestuur over de intentie van het oprichten van een voetbalvereniging in onze gemeente dateert van 29.11.1907. Het niet vinden van een geschikt terrein zou één van de voornaamste oorzaken zijn geweest dat deze poging mislukte. Maar een tweede poging zou meer succes kennen. Op 19 juni 1919 (dag van de eerste algemene vergadering) in zaal Roxy werden de voorstellen bekrachtigd en goedgekeurd en werd het eerste bestuur verkozen :

Voorzitter	Theo De Moor
Ondervoorzitters	Henri Pickery, César De Moor en Henri Brocka
Secretaris	Mon Vertongen
Kassier	Richard Coenen
Bestuursleden	Jules "Limonade" Vermeersch & Arthur Kerremans

Toch zou het opnieuw nog meer dan een jaar duren vooraleer men zou kunnen aansluiten bij de Belgische Voetbalbond.

Op 25 januari 1920 had een nieuwe uitbreiding van het aantal ploegen plaats in de gebouwen van de Belgische Voetbalbond. Op deze Algemene Vergadering werden volgende werkende clubs aanvaard :

- | | | |
|----------------------|----------------------|--------------------------|
| - Albert Club Leuze | - CA Binchois | - CS Taminois |
| - CS Quiévrain | - CS Erquelinnois | - Excelsior FC Ransart |
| - Farciennes Sport | - Fraternitas SK | - FC Iseghem |
| - Hooger Op FC Diest | - Sporting FC Ninove | - Union FC Tamines |
| - US Grammontoise | - Vottem FC | - Willebroekse SV |

Voor deze Algemene Vergadering kreeg Willebroekse SV twee (2) stemgerechtigde leden toegewezen. Deze honneurs werden waargenomen door de heren De Moor en Vertongen. Het totaal aantal stemgerechtigde leden bij de voetbalbond bestond uit 534.

De voornaamste doelstelling van deze sportvereniging bestond erin aan jongeren zoveel mogelijk sportgelegenheid te geven want bij de stichting werden volgende afdelingen opgericht :

A	Afdeling	Football	leider Theo De Moor
B	Afdeling	Tennis	leider Henri Pickery
C	Afdeling	Athletisme	leider Jules Vermeersch
D	Afdeling	Handbal	leider Henri Brocka
E	Afdeling	Schermen	leider Arthur Kerremans

Toch zou de meeste aandacht gaan naar het opstarten van de afdeling "Football" zoals het in die tijd nog met de Engelse benaming werd genoemd.

Hoe zag de indeling der reeksen er toen uit ? Voor de Provincie Antwerpen kregen wij

Afdeling II Reeks A met :

01	Sint Ignatius SC	26 pt
02	Scaldis SC	26 pt
03	Boom FC	21 pt
04	Boom Sport	18.pt
05	FC Malinois II	17 pt
06	Sp Belgica Edeghem	15 pt
07	Beerschot AC III	08 pt

Afdeling II Reeks B met :

01	Lierse SK	30 pt
02	Cappellen FC	27 pt
03	Amical SC Merxem	27 pt
04	Berchem Sport	21 pt
05	Oude God Sport	21 pt
06	TSV Lyra II	20 pt
07	Antwerp FC II	11 pt

08	RC Malines III	07 pt	08	Brasschaet AC	11 pt
09	Albert FC Boom	04 pt	09	FC Urbain	10 pt
			10	Tubantia FC	03 pt

Lierse SK en Sint-Ignatius Sporting Club waren gekwalificeerd voor de Nationale Eindronde

Afdeling III Reeks A met :

01	AE FC Malines	30 pt
02	FC Pasbrug	23 pt
03	RC Malines IV	22 pt
04	Bercht Sport	22 pt
05	FC Malinois III	19 pt
06	Contich FC	18 pt
07	Fraternitas SK	16 pt
08	Willebroekse SV	14 pt
09	Boom FC II	13 pt
10	Scaldis SC II	04 pt

Reeks B met :

01	Liersche SK II	35 pt
02	Berchem Sport III	30 pt
03	Tubantia FC II	28 pt
04	Amical SC Merxem II	25 pt
05	TSV Lyra III	21 pt
06	Patria FC Anvers	19 pt
07	Brasschaat AC II	18 pt
08	Cappllen FC II	15 pt
09	FC Urbain II	12 pt
10	Sint-Ignatius SC II	11 pt
11	Schooten SK	02 pt

Willebroekse SV kreeg van de Belgische Voetbalbond het stamnummer **85** toegewezen en behoort daarmee tot de 100 oudste clubs van ons land. Tijdens het seizoen 1920-1921 had er een uitbreiding van clubs in de verschillende reeksen plaatsgevonden. Deze uitbreiding werd enkele maanden daarna reeds teniet gedaan. Tijdens dit seizoen was Willebroekse SV opgenomen in de tweede afdeling van de Provincie Antwerpen.

Het daaropvolgend seizoen speelde Willebroek terug in de 3^e Afdeling, waar het op de derde plaats eindigde achter Racing Mechelen III en Hemiksem. Amper één jaar later tijdens het seizoen 1922-1923 behaalde Willebroek **een allereerste kampioentitel** in derde Provinciale B voor Scaldis Hemiksem en Boom II.

Op bijgaande foto uit deze periode zien we het elftal dat voor dit eerste exploit zorgde. Wij herkennen helemaal bovenaan in WM-formatie : Celest Sprimont,doelman Louis Van Rooy, en Frans Reyniers. De middenste rij met half-backs Frans De Maeyer en Edward Dierickx en stopper Firmin Standaert. Onders rij : de voorlijn met Odilon Van den Bossche, Emmanuel Dierickx, Staf De Prez, Albert Van den Bosch en Ernest De Prins.



Foto :
Firmin Standaert

Bronnen : Wel en Wee
van de KWSV – Gary Mantiërs
Belgische Voetbalbond

door Gary Mantiërs

De grote geschiedenis van het kleine Vaartland

Deel 1

De zekerheden die we (veronderstellen te) hebben omtrent 'grote' historische feiten ontbreken vaak bij de geschiedenis van de streek, het dorp, de gemeente of de stad waarin we wonen. Wat is hiervan de oorzaak? De in vergelijking met algemene geschiedschrijving relatief laat opgekomen belangstelling voor heemkunde? De schaarse geschreven bronnen? Of de geografische en demografische geslotenheid van een streek of woonkern?

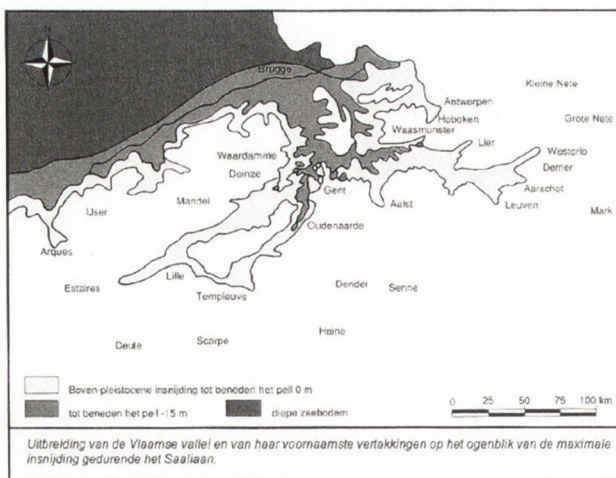
De kleine gebeurtenissen die aan de grondslag liggen van een woonkern, net als de tastbare getuigen ervan, zijn alleszins vaak minder prominent aanwezig in onze leefwereld en ons collectief geheugen, dan de historische omwentelingen, de oorlogen, de geografische gegevens en politieke wissels die culturen, collectief bewustzijn en, zeg maar, de wereldkaart hebben gekneed tot wat ze vandaag is.

De aandacht van de mens is instinctief ook altijd eerder uitgegaan naar de 'grote' geschiedenis. Dat Columbus in 1492 een Nieuwe Wereld ontdekte, leren we in de lagere school. Wie de kerk in ons dorp bouwde en wanneer? Dat ligt vaak al wat moeilijker. Niemand spreekt hierbij natuurlijk tegen dat de ontdekking van de Nieuwe Wereld in orde van belangrijkheid hoger scoort dan de historiek van het groepje huizen rond onze kerktoren. Maar wie zei ook weer dat je een grote theorie alleen kunt vatten als je begint met de kleinigheden, de details waarrond het grote geheel draait?

De samengevatte geschiedenis van het Vaartland die hierna volgt, is in het licht van al deze bedenkingen onvolledig, zit vol leemtes en vraagtekens. Het dient dan ook niet gezegd dat deze beschouwing slechts een deel kan vormen van een lang en voortdurend denkproces, waarbij wij alles telkens opnieuw en vanuit andere invalshoeken gaan bekijken.

Dat is voor een heemkundige immers één van de grote uitdagingen: met de algemene geschiedenis als basis en temidden van de hedendaagse samenleving en context telkens opnieuw gaan zoeken naar de wortels van de eigen leefgemeenschap.

1.1. De vorming van het landschap



Vlaamse vallei in het Saaliaan

Zoals mag blijken uit de veelvuldige toponymische verwijzingen in de regio naar water, hangt de geschiedenis van het Vaartland⁶ nauw samen met de (voormalige) aanwezigheid van de Noordzee, rivieren en beken. Dat is algemeen vaak zo - vele steden bijvoorbeeld liggen aan het water - maar in deze regio zeer nadrukkelijk.

Ongeveer 70 miljoen jaar geleden, in het Tertiair⁷, reikte de zogenaamde *Oligoceenzee* tot in en voorbij het Vaartland. Gedurende ongeveer 15 miljoen jaar (vanaf ongeveer 37 miljoen jaar geleden) gaat haar kustlijn zich diverse keren verplaatsen.

⁶ De geografische en toeristische benaming *Vaartland* duidt op het gebied gelegen in de zuidwestelijke hoek van de provincie Antwerpen, net voor de grens met de provincie Vlaams-Brabant, en omvat officieel de fusiegemeente Willebroek (Willebroek, Blaasveld, Tisselt, Heindonk en delen van Breendonk en Ruisbroek). Landschappelijk en historisch kan men hier ook een deel van het Mechelse buitengebied (Heffen, Leest, Hombeek) en de Vlaams-Brabantse kanaalgemeenten Kapelle-op-den-Bos, Zemst, Grimbergen en Vilvoorde bij rekenen.

⁷ Het Tertiair maakt samen met het Quartair deel uit van het Kaenozoïcum, het laatste van de geologische hoofdtijdperken.

Daarbij laat ze water achter en natuurlijke materialen zoals mergel, klei, kalk en zand. Beide vormen langzaam maar zeker het landschap en de ondergrond.

De aanvoer van sedimenten zorgt voor een dikke laag *Rupeliaan*⁸, waaraan de baksteennijverheid in de Rupelstreek haar bestaan dankt.

Zo'n 7 miljoen jaar terug (aan het einde van het Mioceen, het op één na jongste tijdsvak van het Tertiair) begint de zee zich definitief terug te trekken. Een aantal IJstijden doen het zeepeil verder dalen, zodat de eroderende kracht van de rivieren toeneemt (vanaf 600.000 jaar geleden). In onze contreien zorgt dat voor het ontstaan van de Vlaamse Vallei, die zich uitstrekt van de huidige kustlijn tot voorbij Antwerpen. In de laatste IJstijd (12.000 jaar geleden) laat smeltwater uit hoger gelegen gebied in deze vallei klei, zandleem, lemig zand en zand⁹ achter.

Het verdere afvloeiende water uit het hoger gelegen zuiden, afkomstig van bronnen en van smeltwater (aan het einde van de IJstijden), baant zich een weg door de vlakte die met de aanvoer van zand is ontstaan. De diverse rivieren en beken in de regio, die men later Dijle, Nete, Zenne, Rupel, Bosbeek



en Zwarte Beek zal gaan noemen, schuren zo geleidelijk hun bedding uit, om uiteindelijk allen uit te monden in de Schelde.

Schelpen als deze herinneren aan de aanwezigheid van zeefauna in onze regio.

De rijkelijke aanwezigheid van stromen en van *Rupeliaan* in de ondergrond, en het feit dat zich door een combinatie van afzetting en erosie een zogenaamde *cuesta*¹⁰ heeft gevormd, die het water remt, zorgen ervoor dat de bodem op de linkeroever van de Rupel (Willebroek) op vele plaatsen moerassig is. We vinden dit op vele plaatsen terug in het Rivierenland, maar nog het best in Willebroek, in het Broek De Naeyer en het Blaasvelds Broek. Tussenin liggen diverse hoger gelegen en

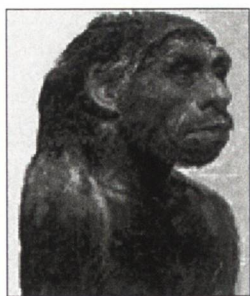
die later met het toponiem *donk*¹¹ zullen worden aangeduid.

1.2. De eerste bewoning

1.2.1. fauna en flora

Diverse vondsten in de al vermelde laag *Rupeliaan* of Boomse klei, geven een beeld van de prehistorische flora, die vooral bestaat uit diverse soorten loofbomen en varens. De natuurgebieden Blaasvelds Broek en het Broek De Naeyer herinneren nog enigszins aan dit oerlandschap. Sommige soorten die we er treffen, zoals de varen, vinden hun oorsprong in de prehistorie.

Ook van de lokale fauna zijn talrijke sporen terug gevonden. Verschillende fossielen wijzen op de aanwezigheid van zeefauna (Mioceen - haaien, walvisachtigen en schelpen bijvoorbeeld), van de mammoet, de wolharige neushoorn (IJstijden), van everzwijnen, elanden, vossen en hyena's.



1.2.2. De mens

In eerste periode van de Steentijd (72.000 tot 37.000 jaar geleden) werd de Vlaamse Vallei bewoond door Neanderthalers.

Uit de middelste periode van de Steentijd (het Mesolithicum, 8.000 tot 4.000 v. Chr.) dateren diverse vondsten die in Antwerpen, Temse en Dendermonde werden bovengedaald. En er zijn ook resten van nederzettingen uit de laatste periode van de Steentijd (Neolithicum, 4.500 tot 1.800 v. Chr.).

Algemeen wordt aangenomen dat vestigingsplaatsen in de Steentijd werden afgestemd op de aanwezigheid van water. Specifiek voor Willebroek zijn er dan

⁸ *Rupeliaan*, ook septariënklei of Boomse klei genoemd, treft men over gans de Lage Landen aan. In Vaartland en vooral Rupelstreek ligt die laag echter minder diep en is ze dikker.

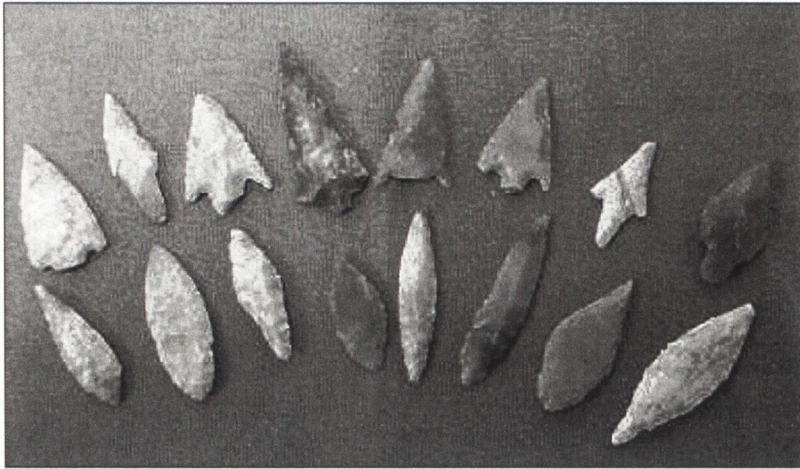
⁹ De bovenste laag zand treffen we aan in het ganse gebied tussen Brugge en Hasselt, dat men dan ook *Zandig Vlaanderen* noemt.

¹⁰ Een *cuesta* is een langwerpige heuvel, met aan de ene zijde een uitgeholde helling (zijde Rupel) en aan de andere zijde een onsteile helling. De *cuesta* waarvan sprake lag langs de rechteroever van de Rupel (Boom); op de linkeroever trof men donken (hooggelegen droog gebied nabij een moeras) en moerassen (=broeken). Voormelde *cuesta* verdween nagenoeg helemaal door kleiafgravingen ten behoeve van de steenbakkerijen van de Rupelstreek.

¹¹ Denk aan Heindonk, Breendonk en de Willebroekse 'Appeldonkstraat'

ook diverse vondsten die wijzen op menselijke aanwezigheid in deze periode.

De oudste vondsten in dit verband werden gedaan bij zandwinningswerken in de Willebroekse deelgemeente Heindonk, zoals vermeld in de publicatie 'Boom, van de oudheid tot het jaar 2000'¹². De opgegraven beenderresten en schedelfragmenten werden naar verluidt 18.000 jaar oud bevonden.



Diverse pijlpunten

Daarnaast werden in de voorbije en 19^{de} en 20^{ste} eeuw diverse voorwerpen (pijlpunten, stiften, ontvlezers en vishaken) uit de zogenaamde *Maglemosecultuur*¹³ opgegraven te Klein-Willebroek. We spreken dan 10.000 tot 4.500 v.Chr. Uit het Neolithicum (de derde en jongste periode van de Steentijd) dateert een hak in hertshoorn. Omstreeks 600 v. Chr.

arriveerden vanuit Azië de *Kelten* in onze streken, die dan ook lang met de plaatsnaam *Keltika*¹⁴ werden aangeduid.

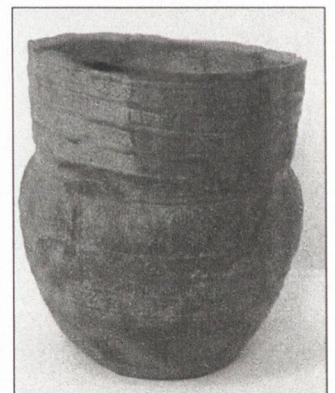
Diverse vondsten in de Vlaamse Vallei en met name in het stroomgebied van de Schelde herinneren aan deze periode. Idem voor de Bronstijd (l .800 tot 600 v.Chr.).

Uit de Keltische periode dateren in Willebroekse context enkele fragmenten van klokbekers en een ketel, die naar verluidt werden gebruikt bij verering van de zon.

We bevinden ons ondertussen in de IJzertijd - meer bepaald het zogenaamde *La Tène*-tijdperk. Uit deze laatste periode stammen een lanspunt en een werkbijl en naar verluidt ook een *paaldorp* aan de rand van het Blaasvelds Broek¹⁵.

Laatste vondst wijst er dus op dat de eerste min of meer permanente bewoning te situeren valt in de IJzertijd, omstreeks 600 v.Chr. Van de woonkern 'Willebroek' is op dat moment uiteraard geen sprake. Wanneer die plaatsnaam voor het eerst de kop opsteekt is niet helemaal duidelijk, al zijn er aanwijzingen dat de Franken daar iets mee te maken hadden.

Meer daarover in een volgend deel.



Klokbeke

Kevin Polfliet

(afbeeldingen ingevoegd ter illustratie v/d tekst)

¹² Vinck (A.), 'Boom, van de oudheid tot het jaar 2000', p. 19, Boom, 2000. De genoemde vondsten zouden zijn aangetroffen bij de zandwinningswerken waaruit Hazewinkel en de zeilvijver De Bocht ontstonden.

¹³ De term Maglemosecultuur, naar een vindplaats in Denemarken, duidt een volk aan van vissers- en jagersgemeenschappen die men in het Boreaal (droge klimaatperiode van midden 7^{de} tot midden 6^{de} millennium) overal kon aantreffen in de Noord-Europese vlakten tussen Oost-Engeland, over Vlaanderen en Noord-Frankrijk tot in de Baltische staten.

¹⁴ De Romeinen vormen dit later om tot *Gallië* - de Grieken noemen de Kelten *Galaten*.

¹⁵ De genoemde vondsten worden bewaard in het Vleeshuis te Antwerpen. Daar het in een aantal gevallen gaat om vondsten uit de 19^{de} en begin van de 20^{ste} eeuw, en de bewarings- en archiveringsmethoden op dat moment nog niet algemeen op punt stonden, zijn veel uit Willebroek afkomstige archeologische vondsten vandaag niet meer terug te vinden. Van de paalwoning waarvan omstreeks 1870 op drie meter diepte restanten werden terug gevonden aan de rand van het Blaasvelds Broek, in de huidige Broekstraat, wordt een maquette tentoongesteld in het Onthaalcentrum Scheyvaertshof in het Blaasvelds Broek, samen met enkele vondsten uit de omgeving.

PAALSCHUREN OF HOOIBERGEN BEHOREN TOT ONS ERFGOED

WAAR ZIJN ZIJ IN ONZE STREEK NOG TE VINDEN?

Sinds eeuwen maakten hooibergen en paalschuren deel uit van het landschap om ons heen. Zij waren te vinden op veel boerenerven als een soort bijgebouwtje dat diende voor het opslaan van hooi, koren, tarwe en haver (alvorens gedorst te worden) alsmede voor het opbergen van allerhande producten, toestellen en voorwerpen.

Maar ... de meeste boerderijen zijn verdwenen en met hen ook de hooibergen. De moderne grotere boerderijen zijn structureel totaal verschillend uitgebouwd ten opzicht van deze van weleer.

Nochtans, wanneer men zich even de moeite getroost om eens goed rond te kijken in onze streek, in en rond het Vaartland, dan wordt men toch verrast dat deze hooibergen en paalschuren her en der nog opduiken. Sommige zijn in een slechte staat bij gebrek aan onderhoud en belangstelling met als gevolg een totaal verval. In Nederland komen zij nog in grote getale voor en tekenen zij mee het landschap om zich heen.

Paalschuren of hooibergen bestaan veelal uit een systeem van rechtopstaande eiken palen (roeden) waartussen of waarop een in de hoogte verstelbaar dak (meestal puntedak) is aangebracht.

Zo onderscheiden wij :

Kapbergen : zij bestaan alleen uit roeden en een in de hoogte verstelbare kap. Oogst en goederen worden van op de grond opgetast.

Steltenbergen : bij dit type is er op een zekere hoogte (2 à 4 meter) een vloertje voorzien waaronder ruimte vrij komt voor het stallen van vee, het opbergen van landbouwtuig, enz... Meestal zijn tot op de genoemde hoogte de wanden rondom dicht gemaakt (beschutting). Hooi en granen worden dan van op het vloertje opgetast.

Schuurbergen of bergschuren : zijn zoals de anderen maar daarenboven ook zijdelings uitgebouwd waardoor onderin een grote open ruimte ontstaat.

In onze Vlaamse gewesten wordt er meestal geen onderscheid gemaakt en spreekt men enkel van "paalschuren" of "hooischuren".

In Nederland wordt er ook gesproken van wierbergen¹⁶ waarin zeewier wordt opgeslagen.

De oudste afbeeldingen op etsen en schilderijen dateren uit de 14^{de} eeuw.

Ook in sommige notariële akten treft men de naam van paalschuur of hooiberg aan. Hooibergen vindt men zowat in alle landen van Europa (en dit zowel in West- als in Oost-Europa) alsmede ook in Noord-Amerika (zij zijn er gebouwd door immigranten uit de lage landen).

Bij sommige hooibergen staan de palen (roeden) stevig en vrij diep ingeplant in de bodem terwijl andere soorten op een fundering gemonteerd zijn en van dwarsverbanden voorzien zijn. Bij een steltenberg zijn deze dwarsverbanden reeds aangebracht omwille van de stevigheid.

Ingegraven roeden hebben een nadeel : waar ze uit de grond komen (tussen vochtigheid en wind) rotten zij vlug weg.

De vrij hoge "tasvloer" wordt meestal ondersteund en gedragen door een balkenconstructie.

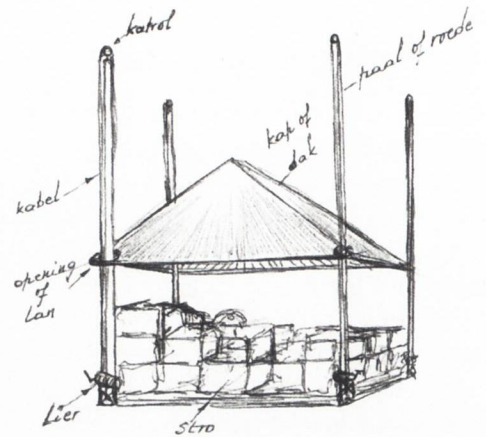
De kap is doorgaans gebouwd met balken waarop planken of rietbedekking zijn aangebracht. In de hoeken van het dak zijn er per roede of paal zogezegde openingen voorzien. Deze openingen noemt men de "lanen" waar de sporen of geleidingen in aangebracht worden. In vele gevallen gaan de sporen in een slobgat door de lan.

¹⁶ Zie Land in Zicht – KVNS – 2006 (75)/2 blz. 3

Om de kap te laten bewegen of te verstellen bestaan er allerlei toepassingen.

Bijv.: - verstekhaal die aan de roede is vastgemaakt. Het is een toestel met twee rijen gaten met pinnen en hefboom.

- bergwinde of bergnaaf (toestel met rijen gaten en pinnen),
- schroef en vijzel of windas tegen de roeden (onderaan) bevestigd,
- kaapstander en/of lier vanaf de grond bediend, op elke hoek en tegen elke roede.



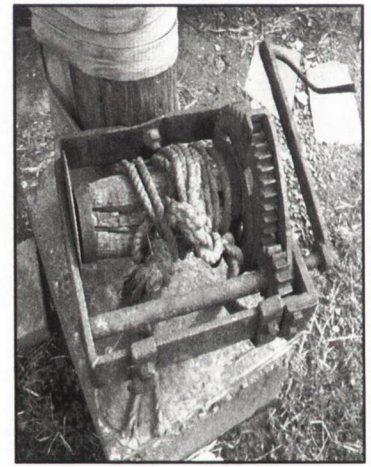
De moderne daken bestaan uit golfplaten en de roeden uit ijzeren profielen of betonpalen. Langsheen de roeden lopen kabels die via een lier kunnen bewogen worden. Deze kabels lopen langsheen de roede en worden bovenaan de roede omgeleid over een vrij wieltje of een katrol. Aan het ene uiteinde van de kabel is een gedeelte



▲ Blaasveld – Mechelsesteenweg



▲ Blaasveld – Heihoek



▲ Tegen paal of roede bevestigde lier

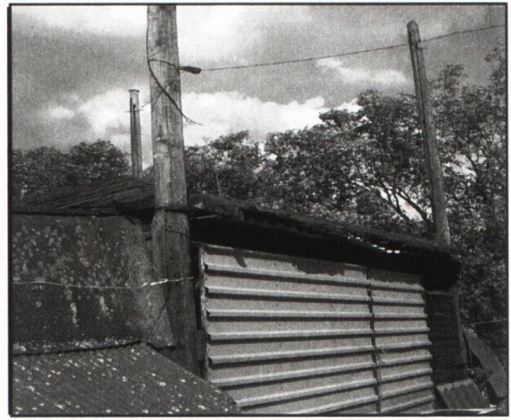
van de kap bevestigd en het andere uiteinde is op de trommel van de lier of een bewegingstoestel bevestigd. Door het draaien van de lier rolt de kabel op of af, al naargelang dat de kap moet opgehaald of neergehaald worden.

In en rond het Vaartland treft men ondermeer nog hooibergen aan:

- in **Blaasveld** aan de Mechelsesteenweg, aan de Heihoek (2 exemplaren) en op Hinxelaar;
- in **Heidonk** aan de Kleine Bergen en in de Beenhouwerstraat (deze laatste zal eerlang gerestaureerd worden);
- in **Heffen** in de Nuffelstraat, in de Hooiendonkstraat (ingericht als prachtig prieeltje) en in de Heidestraat (V. Verbruggen).

Enkele zijn in slechte staat en worden niet meer gebruikt als “hooiberg” maar als autostalling, als overdekte werkplaats, als opslagplaats voor brandhout, als ... De meeste hooibergen zijn in onze contreien verdwenen. Nog enkele blijven er over, getekend door de tand des tijds.

Het is zeker te hopen dat deze resterende paalschuren bewaard blijven want zij maken deel uit van ons erfgoed en van ons historisch en agrarisch patrimonium.

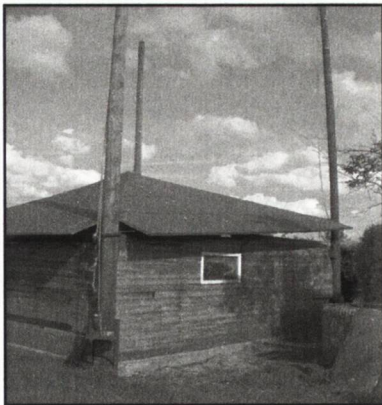


▲ Kap vervaardigd met balken en planken (Blaasveld-Heihoek) ▲ Dichtgemaakte wand - beschutting (Blaasveld-idem)

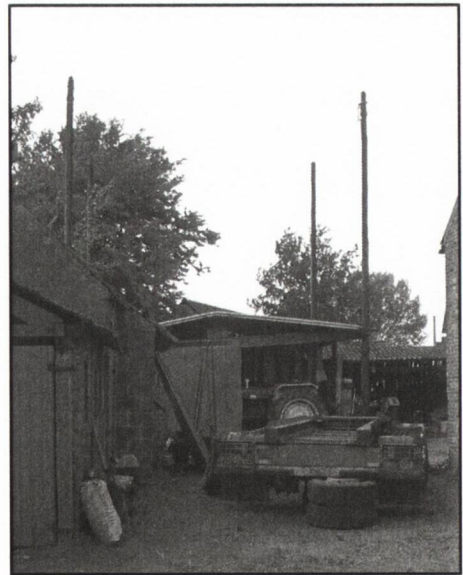


▲ Heindonk – Beenhouwerstraat (wordt gerestaureerd)

▲ Heffen – Hooiendonkstraat – prachtig prieeltje



▲ Heindonk – Kleine Bergen

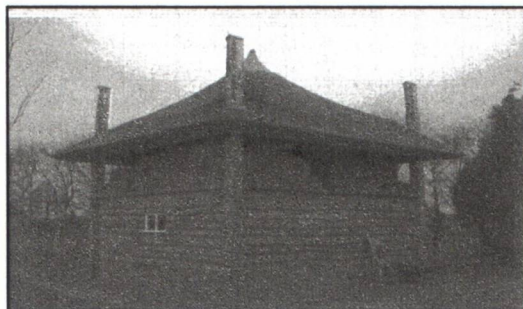


▲ Heffen – Nuffelstraat (erg vervallen)

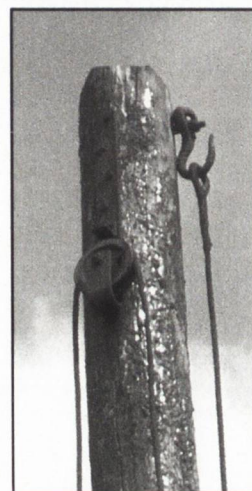
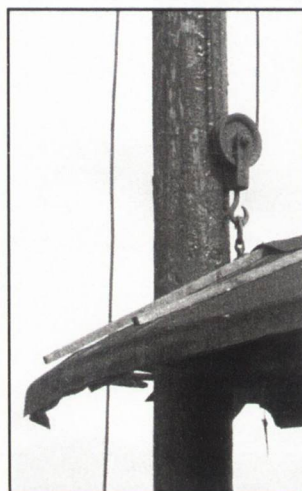
Paalschuren worden ook **“spijkers”** genoemd afkomstig van de Latijnse benaming **“spicarum”** voor graanopslagplaats.



Prachtig omgebouwde paalschuur of hooiberg ▲ dienstdoende als tuinhuisje of overdekte zithoek.¹⁷ Luxezit bij een woning of restaurant.



▲ Paalschuur van het type steltenberg. Strooien dak met doorboorde palen of roeden, verstelbaar met pinnen. Vrij hoge tasvloer met eronder vrije ruimte met dichtgemaakte wanden.



◀◀ Paalschuur met detail ▲ van dakophanging te Heffen, Heidestraat, Fam V.Verbruggen. Nog in gebruik. Verdient eens opgeknapt te worden.

Het opbergen of optassen van het hooi moest met kennis en ondervinding gebeuren want hooi komt gemakkelijk tot ontbranding (vooral als het hooi nog niet goed droog is bekomt men “**hooibroei**”). Zo gebeurde het dikwijks dat een hooischuur afbrandde door zelfontbranding tengevolge van de hoge temperatuur in het opgetaste hooi. Om die reden ook staan de paalschuren of spijkers of hooibergen meestal vrij en los van andere gebouwen. Hooibergen vindt men zeker niet in steden omwille van het brandgevaar.

Bij opgravingen te Jabbeke vond men restanten van spijkers uit de prehistorie tot en met de 12^{de} eeuw.

De naam “Hooiberg” vindt men terug in familienamen, plaatsnamen, spreekwoorden, enz.

Gehucht met de naam “Hooiberg” in Haacht.

Afspanning : in de Hooiberg.

Straatnaam : de Hooiberg te Baarle-Nassau.

Vereniging: Sociale Vereniging “De Hooiberg” te Lier.

Hooiberg te Santa Cruz (Carabiën) – ten Z.O. van de Hooiberg herinnert een kruis aan de eerste missiepost op het eiland.

Spreekwoord : Zoeken naar een speld in een hooiberg.

Familienamen : Hoberg, Hooiberg, Hoeyberghs, Oberge, Van Hauberg, Hooybergen, enz..

In streekromans : koppeltjes die vrijen in een hooiberg.

Schuilplaats voor mens en dier : “hij had zich verstopt in de hooiberg.

Als gras : hoe vindt men de naald in een hooiberg? Door hem te doen afbranden, dan blijft de naald over.

Fotoarchief : Guvanau

door Gust Van Auwenis

¹⁷ Verwezenlijkt door Pape Rietdekkers BV te Doetinchem (NL)

Blaasveld vroeger en nu



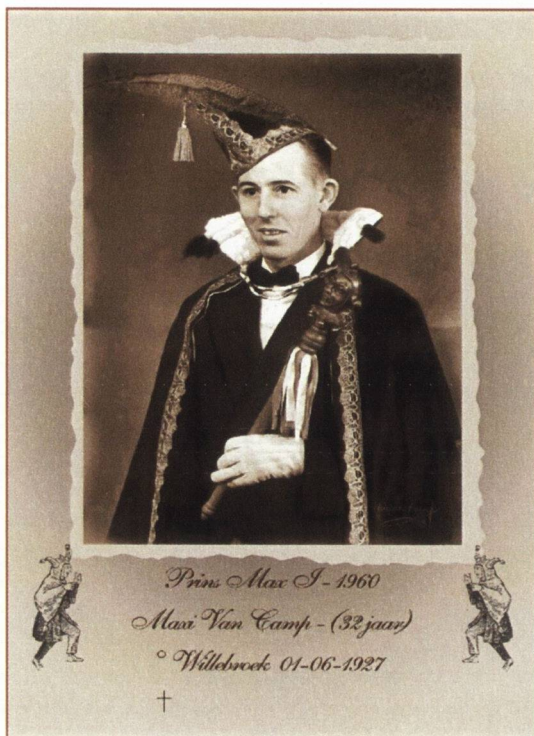
De Rubenszaal anno 1926



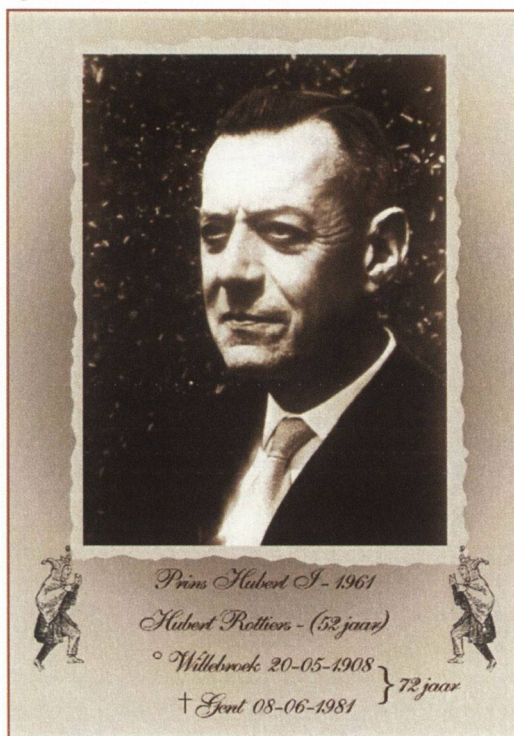
De Rubenszaal anno 2006.

DE WILLEBROEKSE “PRINSEN CARNAVAL”

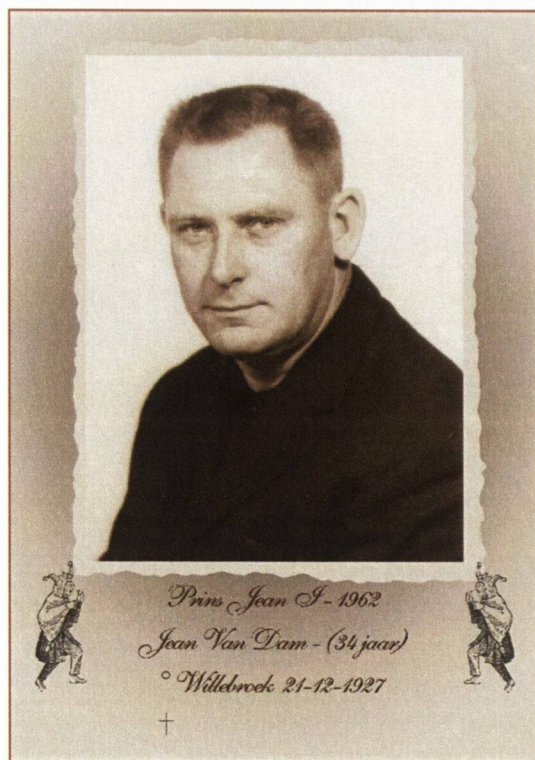
In Willebroek ging men pas in 1956 over tot het verkiezen van een “Prins Carnaval” en later ook een “Prinses Carnaval”. Dit is de 2^{de} reeks die wij in de revue van de prinsen en prinsessen laten passeren en dit in chronologische volgorde van het jaar van hun verkiezing.



Prins Max I (1960)



Prins Hubert I (1961)



Prins Jan I (1962)



Prins Hubert I (1963)

Foto's ter beschikking gesteld door François De Pauw.

Reacties en medewerking van onze lezers !

Dat ons tijdschrift grondig doorgenomen wordt door onze lezers kan ons alleen maar verheugen. Zelfs "onze" redactie is niet onfeilbaar ! Wij ontvingen een tweetal reacties op ons vorig nummer die we hieronder even in het kort bespreken.

De gepubliceerde foto (blz. 25) onder de titel "een gewonde hoornblazer wordt het hospitaal van Willebroek bij Mechelen binnengedragen door vrijwillige leden van het rode kruis" blijkt dus wel in Willebroek te zijn maar niet in het Hospice L.De Naeyer, maar wel bij de zusters "Dochters van Maria" in de toenmalige Dorpstraat (de huidige Aug. Van Landeghemstraat).

Straffer nog !

We kregen zelfs de namen van de twee verplegenden vooraan op de foto; links Louisa (Wiske) Teck van de Boomsesteenweg en rechts naast haar Jeanne De Laet. De naam van de zuster is ons spijtig genoeg niet bekend. Achteraan op de foto herkent men de woning (wit huis) van de heer Charles Erix en zijn zus Edwige (brouwerij de Jonghe-Erix) waar nu Mvr. Diane Bogaerts woont (inlichtingen van de heren Tony Brems en Staf De Laet).



Een gewonde Belgische hoornblazer wordt in een hospitaal te Willebroek binnengedragen



Op pagina 30 staat een gekleurde afbeelding die daar strikt genomen niet thuishoort. Dit meldde ons de heer Victor Van Dijck, het betreft een fragment van een kaart uit het Abdij Archief Grimbergen, (A.A.G.), Klasse III, Bundel 95, *Groot Generaal Kaertboek A° 1699, betreffende de abdijgoederen onder Grimbergen, Meise, Brussegem, Oppem, Wolvertem, Meusegem, Sint-Brixius-Rode, Beigem, Humbeeck, Hellegate en Niel*. De overzet die daar op voorkomt is die van Hellegat onder Niel. De afbeelding was overgenomen van een internetsite als illustratie bij de tekst, en er bleek wat aan

"gefotosoep". (Na wat zoeken, de juiste afbeelding uit "ontstaan parochie Ruisbroek" door Dirk Binon)

Enkele andere onnauwkeurigheden in de tekst, zoals de heer Van Dijck terecht opmerkt, betreffende het veer tussen Boom en Klein-Willebroek, zijn echter niet aan de steller van het artikel te wijten, daar het hier een licht bewerkte tekst betreft waarvan de inhoud niet werd aangepast noch veranderd. Deze tekst komt uit het boek "Boom in het verleden" van de hand van J Steenackers.

Wie zich over Hellegatveer wil documenteren verwijzen we naar een zeer gedetailleerd artikel van dhr V. Van Dijck, te vinden op het internet http://users.skynet.be/dirkbinon/ruisbroek_sauvegarde/pagina's/nielhellegat.htm

De redactie.

Inhoudstafel : juli – augustus – september 2006

Editoriaal	blz.	1
Bij het “Sasken” van Klein-Willebroek.....		2
Bier (deel 4).....		4
Het grootste wielercircus trok in 1958 door onze gemeente		6
Historiek van het klooster der “Dochters van Maria” (deel 4).....		8
Wetenswaardigheden “Fort van Liezele” (deel 2).....		10
Herman De Cuyper		12
Mijn kleine dorpje (Brabançonne van Heindonk)		15
Een “bres” in het Kanaal van Willebroek		16
Koninklijke Willebroekse Sportvereniging – Prille begin		20
De grote geschiedenis van het kleine Vaartland (deel 1).....		22
Paalschuren of hooibergen behoren tot ons erfgoed		25
Blaasveld, vroeger en nu		29
De Willebroekse “Prinsen Carnaval” (deel 2).....		30
Reacties en medewerking van onze lezers		31



Werkten mee aan dit nummer :

Leon Bernaerts - Paul Cools – Chris De Cuyper – François De Pauw - Gary Mantiens - René Pattyn – Jan Peeters - Kevin Polfliet – Hector Smedts - Gust Van Auwenis – Marc Van Riet en Eric Van Winghe.

Samenstelling en lay-out : Gust Van Auwenis en Eric Van Winghe.

Alle rechten voorbehouden. Het overnemen van teksten kan slechts gebeuren na schriftelijke toelating van de auteur en mits vermelding van het tijdschrift, jaargang en nummer.

Elk auteur is individueel verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar artikel.



Geplande activiteiten:

Zaterdag 16 september 2006 : Ruilbeurs in het Dienstencentrum Paepenheide, Beenhouwerstraat 3 te 2870 Breendonk/Puurs. Inlichtingen en reservatie bij de bestuursleden Jan Peeters en Guido Van Humbeek.

Zaterdag 2 december 2006 : 11^{de} Stambomendag in zaal Paepenheide, Beenhouwerstraat 3 te 2870 Breendonk/Puurs. Inlichtingen bij onze secretaris René Pattyn.



Aandacht! Bezoek regelmatig onze website om op de hoogte te blijven van onze laatste nieuwsjes en geplande activiteiten : **www.vaertlinck.be**

BANKET

R

O

O

D

Kerkstraat 26

Willebroek

Tel. 03/886 65 09

P
H
I
L
L
I
P
P
E
T



Boozt.be

THE BEST HARDWARE STORE IN BELGIUM

Dendermondsesteenweg 111 / bus 29

2830 Willebroek

Tel : 03/866.48.44

Fax : 03/866.48.45

Openingsuren :

maandag : Gesloten

dinsdag : 10 u. - 18u.

woensdag : 10 u. - 18 u.

donderdag : 10 u. - 18 u.

vrijdag : 10 u. - 18 u.

zaterdag : 10 u. - 18 u.

Gesloten op zondag en feestdagen.

L
IN LEDIER
Nieuwstraat 11
Willebroek
LINDA
ederwaren



I.S. verzekeringen nv

Coorens Ronny

GSM 0475 78 40 24

Fax / Tel.: 03 886 55 81

E-mail: delaroc@skynet.be

CAFE - TAVERNE "CASINO"

Bij Chris & Patrick

Oud Sasplein 3, 2830 Willebroek
(aan de brug)

Tel 03/886 68 70 - dinsdag gesloten

- VERZORGDE SNACKS
- BRUSSELSE WAFELS
- PANNEKOEKEN
- DIVERSE BROODJES
- MILCKSHAKES
- IJSCOUPES
- VERSE FRUITSAPPEN

Anno 1905



POLAT

Turkse specialiteiten
Alle voedingsmiddelen

Guido Gezellestraat 38
2830 Willebroek

Tel.+ Fax : 03/886.18.32

Openingsuren: 8.00 u - 20.00 u

Sluitingsdag: Donderdag

Open op zon- en feestdagen.



't Klokske

bij Elke

TEL : 03/886.97.96 (Breendonk)
lotto/dagbladen/schoolbenodigdheden

openingsuren :

ma : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U

di : 06.30U - 12.30U / 17.00U - 18.30U

wo : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U

do : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U

vr : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U

za : 08.00U - 12.30U / 13.30U - 16.00U



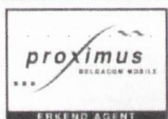
APC

AUTO PARTS CENTER BVBA ALLE AUTO-ONDERDELEN

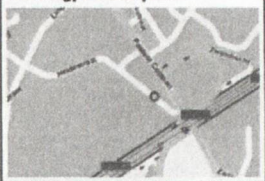
- Groot- en kleinhandel
- Car-hifi - GSM's - carkits - navigatiesystemen
- Alarmen - blinderen autoruiten
- Wisselstukken en onderdelen: *remmen, filters, uitlaten, schokdempers, ...*
- Allesdraggers: *skiboxen, sneeuwkettingen, ...*
- Accessoires: *uitbouwkits, verlagingskits, spoilers, sportluchtfilters, ...*

Uw erkend Proximus Privileged partner

Vanaf vandaag kan u met uw GSM e-mails versturen, ontvangen of beluisteren.
Raadpleeg www.proximus-interactive.be



Tracking systemen. Bezoek onze site:
www.gps-buddy.com



airco service

VERHUUR:
sneeuwkettingen - bagageboxen -
bekledingsreinigers

APC Willebroek bvba
Dendermondsesteenweg 212
2830 Willebroek

Tel.: 03/886 35 06 (2 lijnen)

Fax : 03/886 25 71

e-mail: apc.willebroek@yucom.be

Openingsuren : 8.30 - 12 u. / 13 - 18 u. • zat. : 9 - 12 u. / 13 - 16 u.



AD

WILLEBROEK

TEL. 03/886.41.30

KERREMANS & C°

Verzekeringen

Guido, Steve & Kevin Kerremans

Overwinningsstraat 87

2830 Willebroek

Tel: 03/886.43.39

Fax: 03/866.57.02

C.D.V.: 40356

OKAPI

UW PARTNER IN DE INFORMATICA

OKAPI is al 18 jaar dé informatica-zaak van de regio
met zowel een winkel als een business-to-business afdeling

computers - (draadloze) netwerken - printers - scanners - faxen
copiers - digitale fotografie - Telenet - ADSL - software - xbox
PDA - GPS - alle inktpatronen - alle toebehoren - buromateriaal
boekhoudpakketten : BOBsoftware, SAGE lijn 100, Cubic

Eigen technische dienst - Alle herstellingen

Stationsstraat 92-96 te Willebroek
tel. 03 886 90 46 fax. 03 886 06 75
info@okapi.be www.okapi.be

SELEXION®
JA, ER ZIJN NOG VAKMANNEN 

DEXIA

Bank

DEXIA BANK Nieuwstraat
2830 Willebroek
03/860.72.90

COIFFURE JOHNNY

De kapper voor gans uw gezin!

DAMES - KINDEREN - HEREN

Love is in the Hair

Johnny en zijn Team verwachten U

Met (of zonder) afspraak !

Kerkstraat 32
Willebroek

Tel. 03/886.62.85
0475/40.32.29

BETROUWBAARHEID DOOR ERVARING



ELEKTRISCHE HUISHOUDTOESTELLEN
VERWARMING GAS-HOUT-KOLEN-MAZOUT-...
SCHOUWVEGEN
SANITAIR

HEYVAERT - DE CONINCK

Industrieterrein "De Veert" - Callaertstraat 37

2830 Willebroek - Tel. 03/886 82 11

HEYVAERT BART

Heindonksesteenweg 130

2830 Willebroek - Tel. 03/866 37 37

VERWARMING

AIRCO

SANITAIR

HEYVAERT

WOONDECORATIE

PEPERMANS

Herman Vosstraat 46

2830 Willebroek

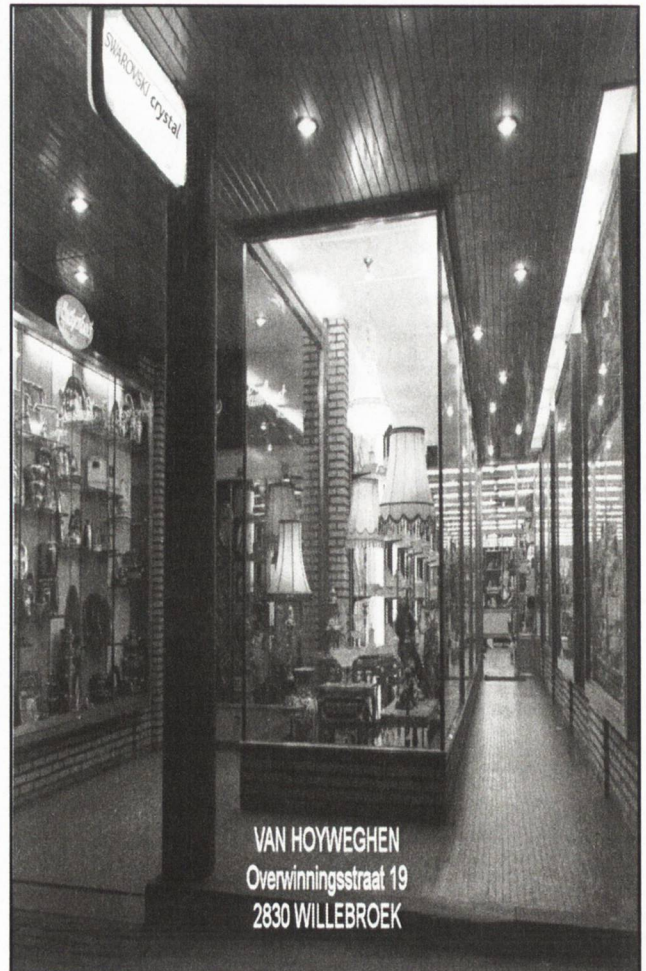
Tel. 03 / 886 68 23

Fax 03 / 866 15 00

www.decoratiepepermans.be



- Vast tapijt
- Vloerbekleding
- Laminaat
- Tapijten
- Gordijnen
- Overgordijnen
- Vouwdeuren
- Zonwering
- Behangpapier
- Verven-Mengmachine
- Textiel
- Onderhoud



VAN HOYWEGHEN
Overwiningsstraat 19
2830 WILLEBROEK

meubelen

Jozef VAN DEN BERGH A.V.

KEUKENS MICKO

Toonzalen : Brielen 5 - 2830 Willebroek-Tisselt
Tel. 03/886 66 03

Donderdag gesloten

WIE HEEFT HET VOOR U IN WILLEBROEK?

KBC Bank & Verzekering

Dendermondsestwg. 17,
2830 Willebroek
tel. 03 860 75 30
fax 03 860 75 32

KBC Verzekeringen

• Spiessens & Partners BVBA
A. Van Landeghemplein 1,
2830 Willebroek
tel. 03 866 17 38
fax 03 866 21 45



We hebben het voor u.

Drukkerij Van Linden

Stationsstraat 9 - 2830 Willebroek

Tel. en fax. 03/ 886 92 93



ZAKENKANTOOR NV VAN TRICHT

L. DE NAEYERPLEIN 16
2830 WILLEBROEK

Tel. 03-886 87 33 - 03-886 94 62

Fax 03-886 20 91

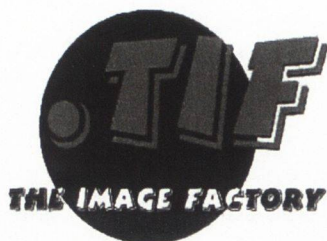
E-mail : yvette.vandemaele.15515@axa-bank.be

Alle wekdagen geopend van 9 - 12 uur en van 14 - 18 uur
Dinsdag- en zaterdagvoormiddag enkel na afspraak

**VOOR AL UW BELEGGINGEN, BANKVERRICHTINGEN,
VERZEKERINGEN EN KREDIETEN**

Het kantoor met de betere service !

Digitale drukkerij
Digitaal boekdrukken in kleine oplages
Reclame en belettering



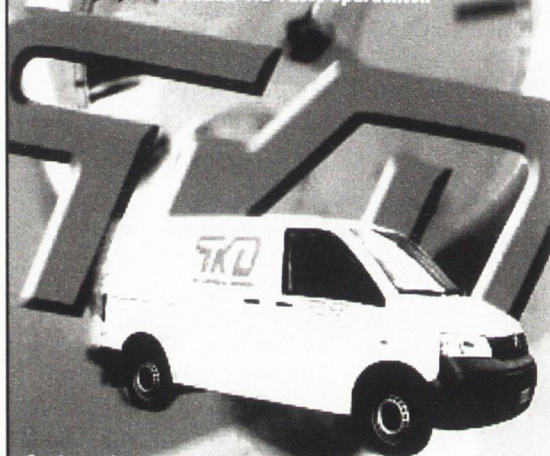
Davy Van Ranst
The Image Factory
Lindestraat 9
2880 Bornem
Tel. 03 899 46 66
Fax 03 899 46 67

www.the-image-factory.be

TKD-EXPRESS

uw partner
voor elk sneltransport !

expresse zendingen van 1 gram tot 4 ton
distributie via vaste opdrachten



Dendermondsesteenweg 204 • 2830 Willebroek
F +32 (0)3 866 06 00 • info@tkd.be

microfilm techniek

Total document service

MICROFILM – SCANNING

Afdrukken van uw microfilms op papier
Overzetten van uw microfilms op CD of DVD
Al uw documenten op CD of DVD

Res. Talmar III – Dendermondsesteenweg 111/B34 – 2830 Willebroek
TEL 03/866.25.25 – FAX 03/866.25.26
www.microfilmtechnik.com – microfilm.technik@skynet.be